

kwartalnik pedagogiczno-społeczny

DIALOG EDUKACYJNY

„Laury dla Polski” – zagraj, poznaj, wygraj z Dobble!

Gra opracowana i wydana przez Regionalny Ośrodek
Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej „WOM” w Rybniku
w Roku Polskich Olimpijczyków

DIALOG EDUKACYJNY RODN i IP „WOM” w RYBNIKU

Kwartalnik pedagogiczno-społeczny

RODN i IP „WOM” w RYBNIKU

Dyrektor
mgr Sylwia Bloch
kz@wom.edu.pl

Wicedyrektor
mgr Jolanta Grzesiak
wp@wom.edu.pl

p.o. Wicedyrektor
mgr Anna Hetman
a.hetman@wom.edu.pl

Pracownia doskonalenia i dydaktyki:

mgr Sylwia Krause
s.krause@wom.edu.pl
mgr Anna Ogrodnik
eko@wom.edu.pl
mgr Małgorzata Pyszny
m.pyszny@wom.edu.pl
mgr Wioleta Dudziak-Radecka
w.dudziak-radecka@wom.edu.pl
mgr Joanna Komorek
j.komorek@wom.edu.pl
mgr Maria Gołąbek
m.golobek@wom.edu.pl

Pracownia wspierania kadry kierowniczej i doradztwa metodycznego:

mgr Beata Szoltysek
b.szoltysek@wom.edu.pl
mgr Jerzy Maduzia
j.maduzia@wom.edu.pl
mgr Mariola Gajek-Czapla
pedagogika@wom.edu.pl
dr Urszula Warczok
u.warczok@wom.edu.pl
mgr Alojzy Zimończyk
geo@wom.edu.pl

Pracownia edukacji informatycznej i nauczania na odległość:

mgr Sabina Ficek
s.ficek@wom.edu.pl
dr Katarzyna Wróbel
k.wrobel@wom.edu.pl
dr Maria Koloch
m.koloch@wom.edu.pl
mgr Tomasz Stadnicki
it@wom.edu.pl
mgr Anna Krzyżanowska
a.krzyzanowska@wom.edu.pl

RODN i IP „WOM” w RYBNIKU

Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej „WOM” w Rybniku jest jedną z pięciu w województwie publicznych placówek doskonalenia nauczycieli.

PROMUJEMY INNOWACYJNOŚĆ...

Promujemy innowacyjność, nowoczesne metody nauczania, techniki i technologie, nowinki edukacyjne i autonomię pracy nauczyciela, pozostając w zgodzie z priorytetami Ministra Edukacji Narodowej, Śląskiego Kuratora Oświaty, standardami Rady Europy, pogłębiając nasze pasje i wytyczając nowe ścieżki.

POMAGAMY NAUCZYCIELOM...

Pomagamy nauczycielom, dyrektorom szkół, radom pedagogicznym i doradcom metodycznym we wprowadzaniu nowego wymiaru do polskiej edukacji oraz podniesieniu jakości i efektywności nauczania, oferując szkolenia na najwyższym poziomie merytorycznym, dydaktycznym i technicznym.

ZAPEWNIAMY ORGANIZACJĘ...

Zapewniamy organizację różnorodnych form współpracy oraz wymiany doświadczeń, w tym konferencji i seminariów.

ZASPOKAJAMY I ROZWIJAMY...

Zaspokajamy i rozwijamy potrzeby czytelnicze nauczycieli i innych pracowników pedagogicznych oraz oświatowych.

DIALOG EDUKACYJNY

Wydawca:
Regionalny Ośrodek Doskonalenia
Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej
„WOM” w Rybniku
tel.: 32 424 74 72

Redaguje zespół konsultantów

RODN i IP „WOM”
redaktor prowadzący:
Sylwia Bloch
korekta:
Beata Szoltysek

Adres redakcji:

RODN i IP „WOM” w RYBNIKU
44-200 Rybnik, ul. Parkowa 4A
tel.: 32 424 73 84
tel.: 32 424 74 72
e-mail: info@wom.edu.pl

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych i zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów w nadesłanych tekstach. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Szanowni Czytelnicy!

W dobie cyfryzacji, sztucznej inteligencji i zbyt wczesnego umożliwiania dzieciom przez ich rodziców korzystania z ekranów cyfrowych, środowisko oświatowe czyni starania, by świat technologii wspierał a nie wyręczał a zdrowie w ujęciu holistycznym było dla każdego priorytetem. Śląska Kurator Oświaty ogłosiła akcję „Bądź Aktywny z Kuratorem”, dając przykład własną osobą. Senat RP ogłosił bieżący rok Rokiem Edukacji Zdrowotnej i Profilaktyki a nasza placówka zorganizowała m.in. konferencję „Zdrowie w harmonii – co można zrobić dla siebie i uczniów”, poruszając na niej kwestię ruchu, właściwego odżywiania się, snu itp., o czym mowa w zamieszczonym w kwartalniku artykule. Mając na uwadze fakt, że prawdziwe zdrowe relacje z ludźmi buduje się nie przez internet ani smartfon, opracowaliśmy i wydaliśmy w ośmiu językach grę do gry „Laury dla Polski” na temat dyscyplin sportowych. Można ją otrzymać na warsztatach, o których cyklicznie informujemy. Zapraszamy do kontaktu „offline”.

Sylwia Bloch
dyrektor RODN i IP „WOM” w Rybniku

SPIS TREŚCI

ZDROWIE W HARMONII – słów kilka o konferencji, która połączyła edukację i profilaktykę	4
LAURY DLA POLSKI!	15
SEN DODO. Projekt na dobry sen	18
MOC SAMORZĄDU! Tworzymy przyszłość szkoły przez uczniowską aktywność	26
SAMORZĄD UCZNIOWSKI – siła wspólnego działania ZSP w Rogowie	29
HISTORIA I DZIAŁALNOŚĆ SAMORZĄDU UCZNIOWSKIEGO II Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi i Integracyjnymi im. ks. prof. Józefa Tischnera	32
SAMORZĄD UCZNIOWSKI – Szkoła Podstawowa im. św. Kazimierza w Mszanie	35
PRAWO PASCALA w modelach naukowych .	37
STWÓRZ I ZOBACZ NAUKĘ! Pomysł na kreatywność uczniów	41
DIAGNOZA NA MIARĘ DZIECKA	45
TERAPIA DZIECKA: Skupmy się na objawach, nie na etykietach	48
INTELLIGENTNE WSPARCIE W NAUCE C++ – jak sztuczna inteligencja rewolucjonizuje edukację programistyczną	51
„POMÓŻ! URATUJ PSIAKA” – kiedy technologia łączy się z empatią	53
ENCYKLOPEDIA NATCHNIENIA!	54
„POZNAJEMY ZAWODY” – cykl spotkań przedszkolaków z przedstawicielami różnych zawodów	58
LEKCJE JĘZYKA ANGIELSKIEGO w dobie czatu GPT, czyli mission impossible	61

Beata Szołtysek

ZDROWIE W HARMONII – słów kilka o konferencji, która połączyła edukację i profilaktykę

27 marca 2025 roku Czerwionka-Leszczyny stała się na chwilę stolicą zdrowia i edukacji w województwie śląskim. W nowoczesnych przestrzeniach Centrum Kulturalno-Edukacyjnego odbyła się konferencja „Zdrowie w harmonii – co można zrobić dla siebie i uczniów?”, która przyciągnęła wielu nauczycieli, edukatorów, specjalistów ds. zdrowia, pasjonatów profilaktyki oraz przedstawicieli władz.

Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem Marszałka Województwa Śląskiego oraz Śląskiego Kuratora Oświaty, co podkreśliło jego rangę i znaczenie. Organizatorem konferencji był RODN i IP „WOM” w Rybniku, który od lat znany jest z inicjowania działań wspierających innowacyjną i świadomą edukację w regionie.

Edukacja zdrowotna – temat, który nie może czekać

Konferencję otworzyła Sylwia Bloch, dyrektor rybnickiego WOM-u, przypominając, że rok 2025 został ogłoszony Rokiem Edukacji Zdrowotnej i Profilaktyki. I bardzo słusznie – bo po pandemii, w czasach wszechobecnego stresu i rosnącej liczby problemów zdrowotnych wśród dzieci i młodzieży, temat zdrowia nie może być marginesem. Musi być centrum uwagi. Głos zabrali także: Rafał Adamczyk – Członek Zarządu Województwa Śląskiego, Anna Kwaśniewska – dyrektor Departamentu Edukacji i Spraw Społecznych Urzędu Marszałkowskiego w Katowicach oraz senator RP Piotr Masłowski.

– Edukacja zdrowotna nie kończy się na lekcjach biologii czy wychowania fizycznego. To styl życia, który szkoła może promować każdego dnia – mówiła Pani Sylwia Bloch, zachęcając do traktowania dobrostanu fizycznego i psychicznego uczniów oraz nauczycieli jako priorytetu.

Inspiracje z praktyki: od sportu po ziola

Konferencja miała formę maratonu inspiracji. Elżbieta Modrzewska, Śląski Wicekurator Oświaty, zaprezentowała inicjatywę „Bądź aktywny z Kuratorem” – program, który promuje ruch i zdrowe nawyki jako nieodłączny element procesu edukacyjnego, bo jak trafnie zauważono – aktywność fizyczna to nie kara po siedzeniu na lekcjach, tylko nagroda dla ciała. W programie wzięło udział 767 szkół z województwa śląskiego, a realizowano go w ramach pięciu zadań: „Dzień aktywnego ucznia”, „Poznajmy obiekty sportowe”, „Taneczny trening”, „Mamo, tato poćwicz ze mną”, „Jedz smacznie i zdrowo”. Organizowano podejmowano działania profilaktyczne, a także piesze wędrówki, mecze, wydarzenia promujące wartość aktywności fizycznej, rekreacji i zdrowego trybu życia w szkołach.

Z kolei Sylwia Bloch, dyrektor rybnickiego WOM-u, przedstawiła konkretne działania placówki na rzecz zdrowia i profilaktyki, m.in. warsztaty, publikacje i akcje edukacyjne. Beata Szołtysek, nauczycielka-konsultantka z WOM-u, przyciągnęła uwagę wystąpieniem „Być w olimpijskiej formie”, podkreślając, że „forma” to coś więcej niż sylwetka – to również zdrowie psychiczne, wytrzymałość emocjonalna i gotowość do działania, a także przełamywanie barier ciała i ducha. Przedstawiła to na przykładzie... poezji. Z igrzysk olimpijskich w Amsterdamie w roku 1928 polska ekipa po raz pierwszy od odzyskania niepodległości przywiozła złote medale: w rzucie dyskiem i... poezji właśnie. Jeden z medali zdobył Kazimierz Wierzyński, jeden z najbardziej znanych poetów XX-lecia międzywojennego, za tom pt. „Laur olimpijski”, który był ewenementem i wyłomem w tradycji polskiej literatury, bo był to pierwszy tom wierszy w całości poświęcony poezji.

Dużym zainteresowaniem cieszyła się prezentacja gry „**Laury dla Polski**” – kreatywnej edycji popularnego dobble, która powstała w Roku Polskich Olimpijczyków. Autorami gry są **Anna Krzyżanowska** i **dr Maria Koloch**, nauczycielki-konsultantki WOM-u. To świetny przykład na to, jak można wpleść wartości sportowe i historyczne w edukacyjną zabawę, a do tego pomagać w nauce języków obcych, bo gra możliwa jest aż w 8 językach!

Otyłość, sen i sztuczna inteligencja – tematy, o których warto mówić głośno

Jednym z najmocniejszych punktów konferencji był wykład **dr hab. Pawła Matusika**, profesora Śląskiego Uniwersytetu Medycznego. W swojej prelekcji „**Oddziaływanie środowiska szkolnego na otyłość dziecięcą**” ukazał, jak ważne jest traktowanie otyłości dzieci jako choroby przewlekłej, której konsekwencje są tragiczne dla młodego człowieka, takie jak problemy skórne, zespół metaboliczny czy złe samopoczucie prowadzące do izolacji społecznej i depresji. Wskazał, że w tej chwili co czwarte dziecko w wieku szkolnym dotknięte jest otyłością 3 stopnia. Nie zabrakło też **prawdziwych historii sukcesu**. W panelu dyskusyjnym udział wzięli m.in. **olimpijczycy Anna Żemła i Piotr Kuczera**, Andrzej Pawłowski – dyrektor Zespołu Szkół mistrzostwa Sportowego w Jastrzębiu-Zdroju oraz i Jakub Jurczyk – uczeń tej szkoły i wicemistrz Polski Juniorów Młodszych w siatkówce reprezentujący klub „Jastrzębski Węgiel”, i Anna Guzek z Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Gliwicach, inicjatorka lokalnej inicjatywy dla uczniów – Szkolnego Klubu 80 Rowerów. Ich przesłanie było jedno: **sport zmienia życie – uczy dyscypliny, daje poczucie celu i wspiera zdrowie psychiczne**.

Dobrostan nauczyciela? Obowiązkowy przedmiot przyszłości

W drugiej części konferencji pojawiły się inne wątki. **Andrzej Parafiniuk**, Konsul Honorowy Republiki Finlandii, przybliżył przykład fińskiego modelu

edukacyjnego, w którym **dobrostan nauczyciela** traktowany jest jako priorytet. Jak podkreślił: wypalony, zestresowany nauczyciel nie będzie w stanie wspierać uczniów w ich rozwoju. Dlatego w Finlandii inwestuje się w komfort pracy, elastyczność i zaufanie do kadry.

Wystąpienie **dr Renaty Rybackiej** pt. „**Słowa, które trafiają do każdego**” dotyczyło skutecznej komunikacji z uczniami.

Anna Krzyżanowska zaprezentowała z kolei autorski projekt edukacyjny „**Sen Dodo**”, poświęcony wartości snu i regeneracji w życiu dziecka – temat często pomijany, a przecież kluczowy dla rozwoju poznawczego i emocjonalnego.

Edukacja w dobie AI – humanizm w kontrze do algorytmów

Na zakończenie konferencji wystąpił **Filip Dębowski**, określany jako technohumanista. W wystąpieniu „**Człowiek w czasach sztucznej inteligencji**” przypomniał, że w epoce cyfrowych algorytmów i chatbotów najcenniejszym zasobem szkoły nadal pozostaje człowiek: z jego emocjami, potrzebami i relacjami. – **To, co ludzkie, nigdy nie powinno zostać zepchnięte na margines** – mówił Dębowski. Dlatego ważna jest higiena cyfrowa, oswojeni AI i kompetencje cyfrowe.

Kawa, zioła i dobry ruch – praktyka, która dopełnia teorię

Konferencję uzupełniły **stoiska tematyczne**, które zachęcały do eksplorowania różnych aspektów zdrowego stylu życia. Można było poddać się masażom, zbadać jakość skóry, poznać zalety ziołolecznictwa dzięki Gospodarstwu Edukacyjnemu „**Nieźle Ziółka**”, czy spróbować regionalnych miódów z Pasieki Miody Południa. Vitberg zaprezentował urządzenia wspierające regenerację organizmu, a JZWiK z Jastrzębia-Zdroju – działania prozdrowotne w praktyce.

Na wystawie można było podziwiać prace zgłoszone do konkursu „**Dobry ruch – zdrowy duch**”, który pokazał, jak twórczo i z pasją młodzież potrafi podejść do tematu zdrowia.

Konferencja, która zostaje w głowie – i w sercu

To nie była zwykła konferencja. To było spotkanie ludzi, którzy chcą działać. Nauczycieli, którzy wierzą, że edukacja może być źródłem zdrowia. Pasjonatów, którzy wiedzą, że zmiana zaczyna się od małych kroków – rozmowy, gestu, aktywności, a może nawet od gry dobble z olimpijczykami czy czytania poezji! Wszystkich, którzy chcieliby dowiedzieć się więcej lub zapisać się na kolejne wydarzenia edukacyjne, zapraszamy na stronę: www.wom.edu.pl

Poniżej prezentujemy notatki graficzne przygotowane przez mgr Joannę Komorek podczas konferencji. Pani Komorek jest nauczycielką-konsultantką RODN i IP „WOM” w Rybniku.

DZIAŁANIA RODN i IP WOM w RYBNIKU w ASPEKcie PROFILAKTYKI ZDROWIA

SYLWIA BŁOCH

60 minut dziennie
3x w tygodniu
OGRANICZYĆ CZAS PRZED EKRANEM

ZPORT
SEN DNERGIA
DOBROSTAN
ROWA
OWAMINY
KONKURSY
SPRAWNOŚĆ
FORMA

KONTAKT Z NATURĄ

CZYTANIE

ZŁA POSTAWA CIAŁA
NADWAGA
CUKRZYCA
KRÓTKOWZROČNOŚĆ
NADCIŚNIENIE

ISKRA ODPORNOŚCI
PRZYJACIELE ZIPPIEGO

APTECZKA PIERWSZEJ
POMOCY EMOCJONALNEJ
STRAŻNICY UŚMIECHU

SZKOLENIA WEWNĘTRZNE
ADMINISTRACJA + KADRA

NAUCZYCIELSKI DOBROSTAN

TYDZIEŃ MÓZGU

matematyka ze sznurka

OPATYK CZY TABLET

KONKURSY WOJEWÓDZKIE

RYS. ASIA KOMOREK

BĄDŹ AKTYWNY Z KURATOREM

PROMOCJA AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ, REKREACJI I ZDROWEGO TRYBU ŻYCIA DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

ELŻBIETA MODRZEWSKA

DLA KAŻDEGO TYPU SZKÓŁ

767 SZKÓŁ WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

PIEŚE WĘDRÓWKI

AKTYWNOŚĆ FIZYCZNA
ZDROWIE TRENING REKREACJA
ZDROWY STYL ŻYCIA NAWYKI

4 ZADANIA

- ✓ DZIEŃ AKTYWNEGO UCZNIA
- ✓ POZNAJMY OBIEKTY SPORTOWE
- ✓ TANECZNY TRENING
- ✓ MAHO, TATO POĆWICZ ZE MNĄ
- ✓ JEDZ SMACZNIE I ZDROWO

MECZE WYCIĘKI RAJDY EVENTY

PROFILAKTYKA

CZŁOWIEK W CZASACH SZTUCZNEJ INTELIGENCJI

DLACZEGO TAK WAŻNE JEST TO, CO LUDZKIE?

FILIP DĘBOWSKI

AI = #CYFROWA HIGIENA =
= #OSWOJENIE AI =
= #KOMPETENCJE CYFROWE =

TWORZENIE PODCASTÓW

OVERRELIANCE
DESKILLING
WYGODNICTWO

ZDOLNOŚĆ, KTÓREJ NIE DA SIĘ ŁATWO ZAUTOMATYZOWAĆ

62% MNIEJ KRYTYCZNE ANALIZUJE INFORMACJE

CZY AI POTRAFI JUŻ ROBIĆ X LEPIJ NIŻ JA? CZY STRACĘ UMIEJĘTNOŚĆ X?

W KTÓRYCH ZADANIACH AI MNIE ZASTĄPI?

GENERATYWNA AI OPIERA SIĘ NA PROBABILISTYCZNYM ODZWIERCIEDLENIU INTERNETU

RYS. ASIA KOMOREK

SŁOWA, KTÓRE TRAFIAJĄ DO KAŻDEGO!

JAK DOSTOSOWAĆ KOMUNIKACJĘ DO STYLU MYŚLENIA UCZNIA?

DR RENATA RYBACKA

SZTUKA KOMUNIKACJI

ROZMOWA DIALOG
RELACJA Z SAMYM SOBĄ
PROSTY JĘZYK

KOMUNIKACJA IDEALNA
EMPATIA
SZACUNEK
AUTENTYCZNOŚĆ
PROSTY PRZEKAZ

!MOTYWACJA

!SUKCES

!KREATYWNOSĆ

W METAFORY
FILMY
MAPY MYŚLI
KOLOROWE NOTATKI
ZDJĘCIA
GRAFIKI
DIAGRAMY

A GŁOSNE CZYTANIE
POWTARZANIE
RYTMOWANIE
PIOSENKI
POWTÓRKI

K ĆWICZENIA PRAKTYCZNE
EKSPERYMENTY
NAUKA PRZEZ RUCH
GESTY
SYMULACJE
DRAMY

NLP
MENTALNE WYKORZYSTANIE
WZROKOWY
AUDYTYWNY
SLUCHOWY
KINESTETYCZNY
RUCHOWY

ODDZIAŁYWANIE ŚRODOWISKA SZKOLNEGO NA OTYŁOŚĆ DZIECIĘCĄ - ASPEKTY POZYTYWNE I NEGATYWNE

DR HAB. NAUK MED. PAWEŁ MATYSIK

OTYŁOŚĆ = CHOROBA PRZEWLEKŁA

SKRÓCENIE ŻYCIA O 6-7 LAT

BMI
POLSKIE TOWARZYSTWO OTYŁOŚCI DZIECIĘCJ

Z ŻYCIA WZIĘTE...
PRZYSTOPI MASY CIAŁA W CIĄŻY 25KG
CUKRZYCA CIĘŻARNYCH
CESARSKIE CIĘCIE
SZTUCZNE KARMIEŃIE
MASA URODZENIOWA 4150g 57cm

1 DZIECI 3 SZKOLNYCH

CO 4 DZIECKO Z OTYŁOŚCIĄ

OTYŁOŚĆ III STOPNIA

ORE
PROGRAMY
MATERIAŁY
SCENARIUSZE

OWOCE WARZYWA W SZKOLE

EDUKACJA ZAMIAST WDŻ ZDROWOTNA

!NOWY ZAWÓD PROFILAKTYK

26H
PSYCHOLOG
DIETETYK
TERAPEUTA
LEKARZ

PROBLEMY SKÓRNE

ZŁE SAMOPÓCZUCIE

ZESPÓŁ METABOLICZNY

RY. ASIA KOMOREK

CZY DOBROSTAN NAUCZYCIELA PRZENOSI SIĘ NA UCZNIA?

PRZYPADK FINLANDII

ANDRZEJ PARAFINIUK

MAJĄ NA IMIĘ ANDRZEJ

PRAWDZIWY DZIEŃ NAUCZYCIELA...

ZASTĘPSTWA KARTKÓWKA + MATURA
ONLINE LIBRUS RODO RODZICE ZSK

UCZEŃ
INICJATYWY
KOSZTY
ADAPTACJA
PROPOZYCJE

NAUCZYCIEL

RODZICE

PRZYPADK POLSKI

SPECYFIKACJA SYSTEMU
BRAK TESTÓW
ROZWÓJ INDYWIDUALNY
WYSOKA AUTONOMIA

ZASOBY
BEZPŁATNA EDUKACJA
NISKI STOSUNEK LICZBY UCZNIÓW DO NAUCZYCIELA

KWALIFIKACJE
WYSOKIE WYMAGANIA DLA KANDYDATÓW
10% PODEJMUJE STUDIA

POZYTYWNY WPŁYW
MOTYWACJA
WSPÓŁPRACA

ATMOSFERA W KLASIE
POZYTYWNE NASTAWIENIE
STRATEGIE
WPŁYW OTOCZENIA

RELACJE Z UCZNIAMI
① ZNACZENIE RELACJI
② EMPATIA
③ DZIAŁANIE
④ STATYSTYKI

MNIJ ZNACZY WIĘCEJ

RY. ASIA KOMOREK

LAURY DLA POLSKI

PREZENTACJA WYDANEJ PRZEZ WOM W RYBNIKU GRY DOBBLE W ROKU POLSKICH OLIMPIJCYKÓW

ANNA KRZYŻANOWSKA

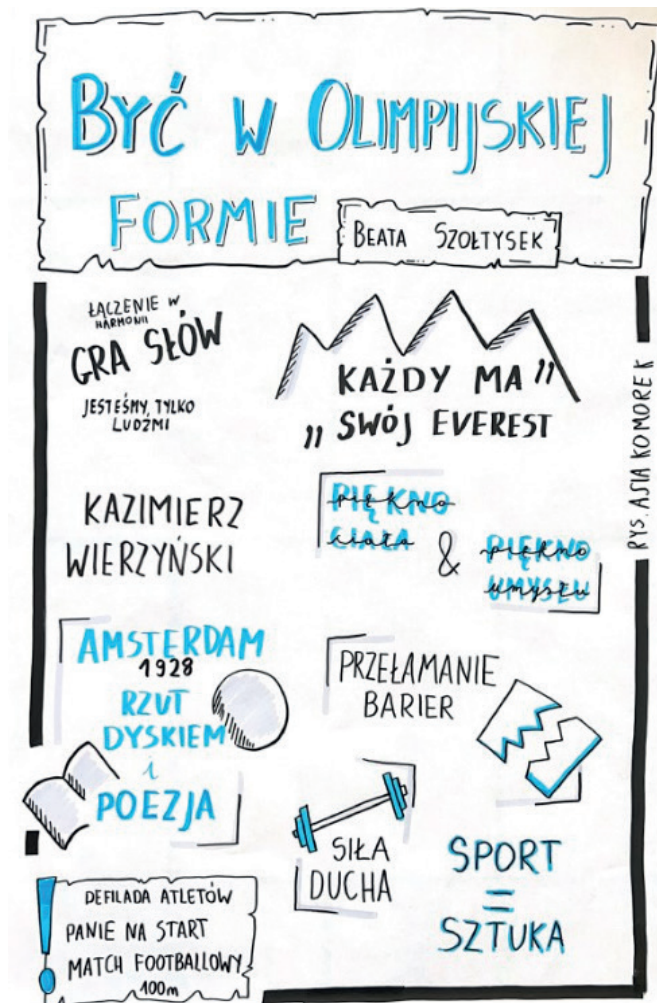
INSPIRACJA
POMYSŁY
MOŻLIWOŚCI

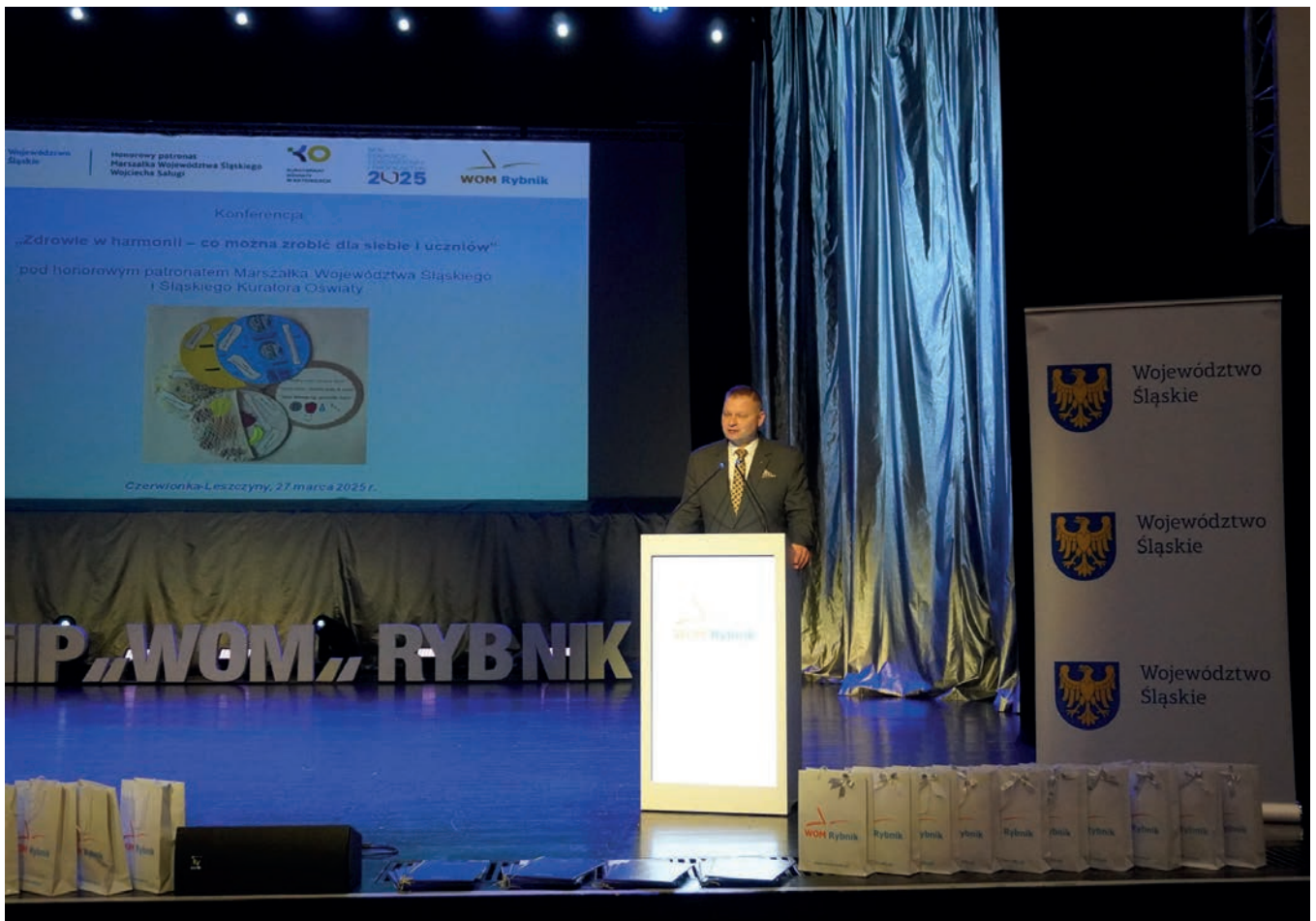
DISCYPLINY
REKORDY
OSIĄGNIĘCIA
PARALIMPIADA
SYLWETKI

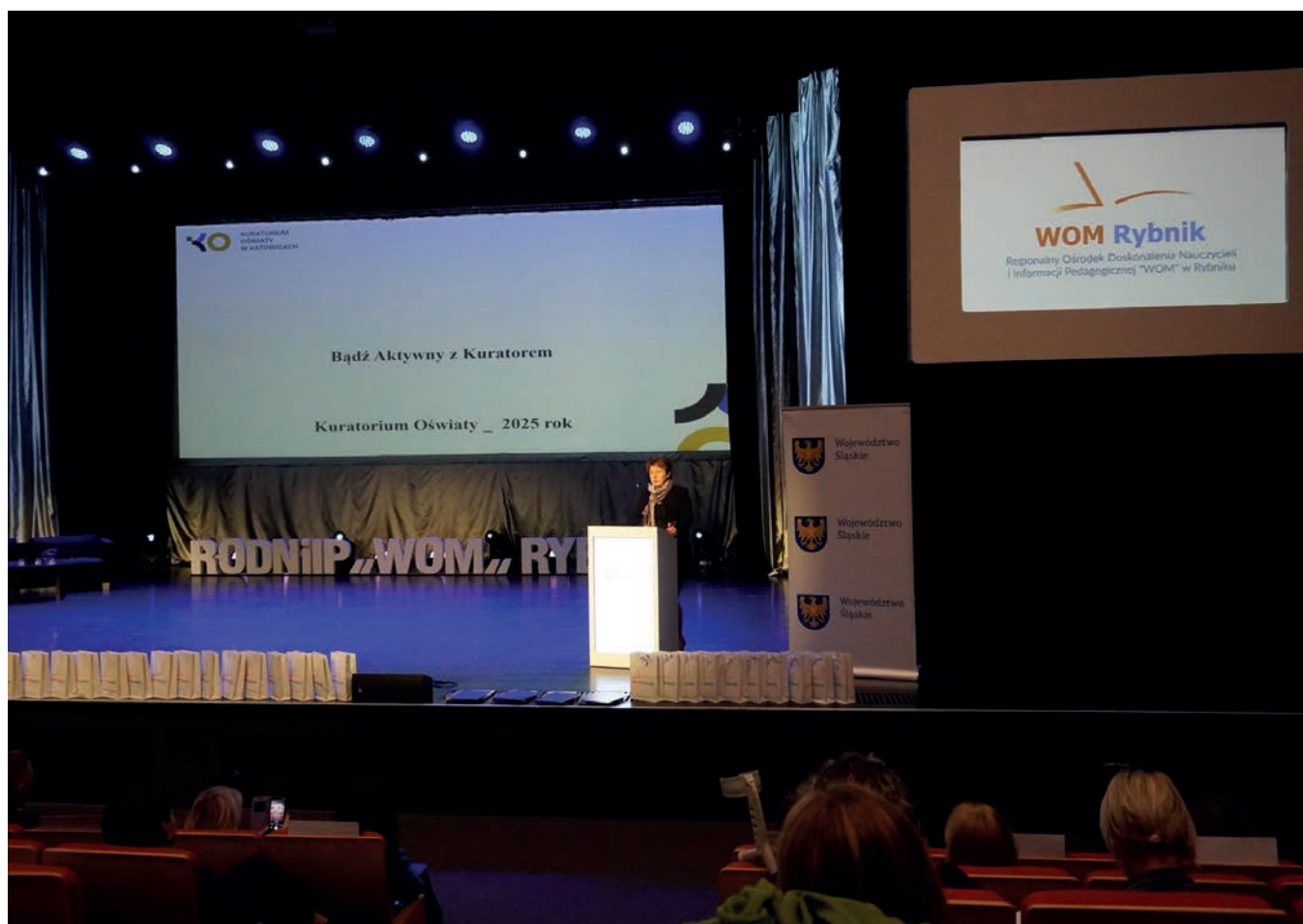
GRA EDUKACYJNA
RÓŻNORODNOŚĆ JĘZYKOWA
PRZEDZIAŁ WIEKOWY

PRACA ZESPOŁOWA

RY. ASIA KOMOREK

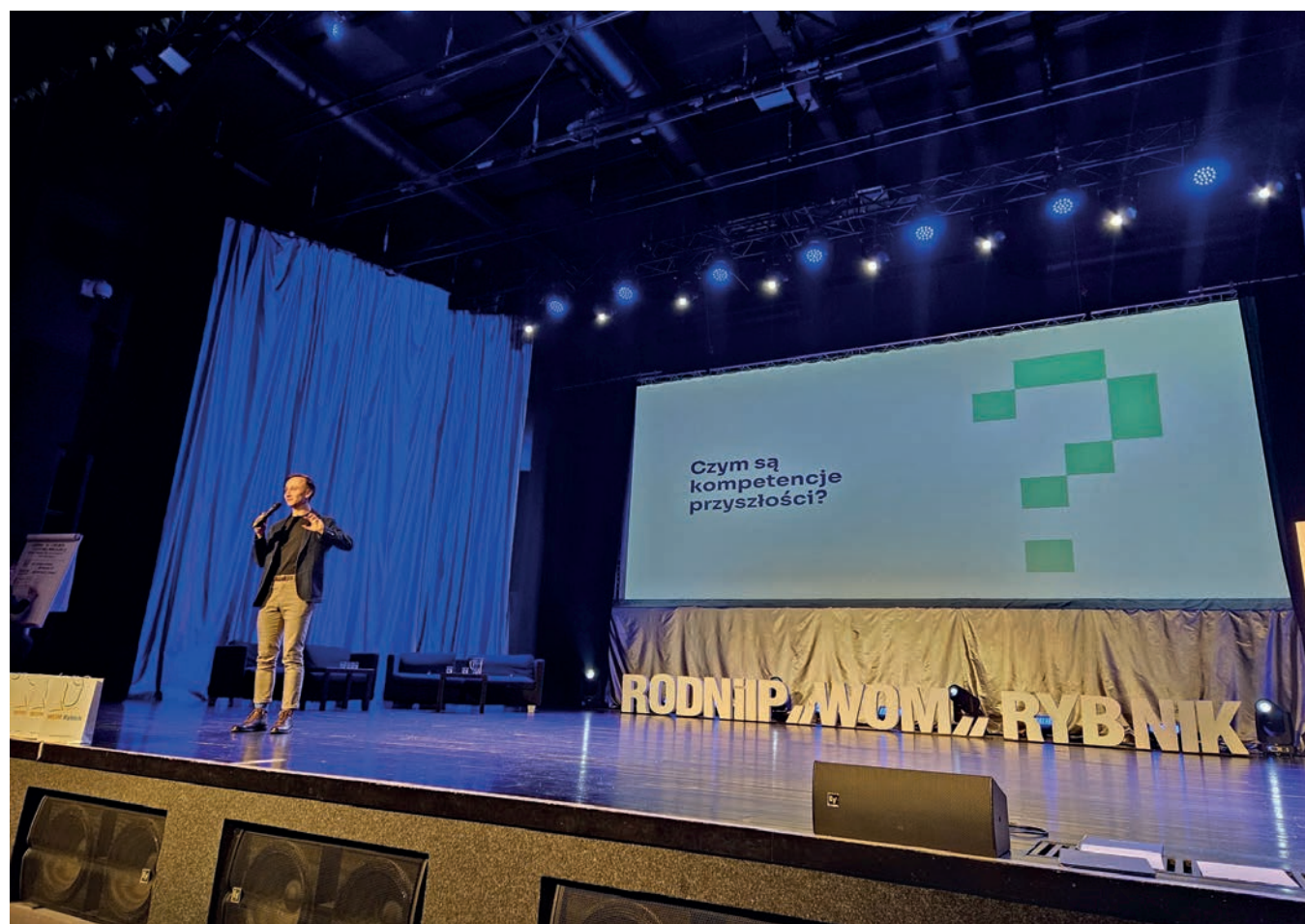

mgr Beata Szoltysek

– nauczycielka-konsultantka RODN i IP „WOM” w Rybniku

Anna Krzyżanowska, Maria Koloch

LAURY DLA POLSKI!

Z prawdziwą przyjemnością w pedagogiczne ręce i serca oddajemy materiał edukacyjny inspirowany tematyką sportową, przygotowany z myślą o dzieciach i uczniach wszystkich etapów edukacyjnych.

Opracowanie „Laury dla Polski” powstało w odpowiedzi na ustanowienie przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej roku 2024 Rokiem Polskich Olimpijczyków z okazji setnej rocznicy pierwszego medalu olimpijskiego dla Polski.

Zestaw edukacyjny „Laury dla Polski” zawiera autorską wersję gry Dobble oraz słownik pojęć sportowych w ośmiu językach (w języku polskim, angielskim,

niemieckim, hiszpańskim, włoskim, francuskim, ukraińskim i czeskim).

wersje językowe gry

Rozgrywanie gry „Laury dla Polski” może być doskonałą okazją do poszerzania zasobu słownictwa, także w języku polskim!

Warto zwrócić uwagę na nazwy ośmiu narodowości w różnych wersjach językowych opracowań oraz podobieństwa w brzmieniu wyrazów w tych samych grupach językowych (języki germańskie, romańskie i słowiańskie). Niezwykle ciekawe i nieoczywiste są nazwy sportowców w rodzaju męskim i żeńskim (maskuliny i feminy).

mężczyźni i kobiety w dyscyplinach sportowych

podnoszenie ciężarów	rzut młotem	rzut dyskiem	rzut oszczepem	skok wzwyż	skok wzwyż
sztanglista	młociarz	dyskobol	oszczepnik	skoczek	skoczek
sztangistka	młociarka	dyskobolka	oszczepniczka	skoczkini	skoczkini
sztanga	młot	dysk	oszczep	poprzeczka	poprzeczka

Zachęcamy do zapoznania się ze słownictwem powiązanim z organizacją igrzyski i akcesoriami (tj. podium, trójkolorowe medale, flaga i znicz olimpijski), zestawieniem wybranych dyscyplin olimpijskich w powiązaniu z wykorzystywanym w tych dyscyplinach sprzętem sportowym.

Opracowanie zawiera karty 22 dyscyplin sportowych i wybranych akcesoriów sportowych wykorzystywanych w każdej z nich. Akcesoria te ozdabiają także w krążki gry.

dyscypliny sportowe		pchnięcie kulą							
		wersje językowe							
nazwa dyscypliny	nazwy sportowców w rodzaju męskim i żeńskim	akcesoria sportowe dyscypliny							
			shot put	shot put	shot put	shot put	shot put	shot put	shot put
			shot put	shot put	shot put	shot put	shot put	shot put	shot put

dyscypliny sportowe

bieg/maraton	bieg narciarski	boks	gimnastyka sportowa
jeździectwo	kajakarstwo	kolarstwo (torowe, górskie)	lucznictwo
tyżwiarstwo	pchnięcie kulą	piłka nożna	plywanie
podnoszenie ciężarów	rzut dyskiem	rzut młotem	rzut oszczepem
siatkówka	skoki narciarskie	skok wzwyż	szermierka
tenis	żeglarstwo	judo	piłka ręczna
		zapasy	koszykówka
			skok o tyczce

W „Laurach dla Polski” świadomie nie prezentujemy personaliów polskich medalistów i medalistek olimpijskich oraz paralimpijskich. Opracowanie nie zawiera także statystyki medalowej poszczególnych dyscyplin, pozostawiając to zestawienie kwestią otwartą dla osiągnięć kolejnych pokoleń sportowców. Otwarta pozostaje także lista poznawanych dyscyplin i języków. Przygotowane arkusze zapraszają do podjęcia próby uzupełnienia gry o interesujące uczniów i nauczycieli zagadnienia i wersje językowe. Nic nie stoi więc na przeszkodzie, by korzystający z gry nauczyciele i uczniowie opracowali karty w dowolnych językach świata!

Opracuj własne zestawienie dyscyplin sportowych w wybranym języku. Nazwij dyscyplinę i sportowca, używając formy męskiej i żeńskiej. Dorysuj i nazwij akcesoria niezbędne do uprawiania tego sportu.

Opracuj własną wersję słownika do gry „Laury dla Polski”. Nazwij sprzęt sportowy w wybranym przez siebie języku. Nazwij właściwą flagę.

Wyobrażamy sobie wykorzystanie „Laurów...” w toku zajęć i lekcji ukierunkowanych na rozwój języka polskiego oraz języków obcych. Perspektywa

rozgrywania gry w oparciu o język, w którym nie komunikujemy się na co dzień, wydaje się atrakcyjnym wyzwaniem, wzmacniającym emocje towarzyszące rozgrywce. Ułatwieniem tego wyzwania są plansze zestawiające nazwy sprzętu sportowego w każdym z ośmiu języków opracowania.

Zgodnie z zasadami popularnej gry „Dobble” zadaniem graczy jest jak najszybsze odnalezienie na swoim krążku elementu (sprzętu sportowego) znajdującego się jednocześnie na krążku wspólnym dla wszystkich uczestników. Wypowiedzenie nazwy tego elementu na głos, w umówionym języku, najszybciej spośród wszystkich graczy, skutkuje zdobyciem tej karty. Zwycięzcą gry jest osoba, posiadająca największą ilość zdobytych kart.

Co ważne – dla każdej rozgrywki to grający decydują o tym, jakiego języka używają do nazywania poszczególnych przedmiotów. Ciekawą propozycją, zainicjowaną przez dzieci testujące pilotażową wersję gry, jest rozgrywanie rundy w kilku językach jednocześnie, umawiając się na zastosowanie konkretnego języka do danego sprzętu sportowego! Mamy nadzieję, że „Laury dla Polski” odpowiedzą na zapotrzebowanie na materiały edukacyjne promujące aktywność ruchową dzieci i młodzieży, sprzyjającą

utrzymaniu ich zdrowia psychofizycznego. Rywalizacja w czasie gry w „Dobble” różni się wprawdzie od tej sportowej, ale także kształtuje uważność i koncentrację, umiejętność radzenia sobie z porażką i buduje wytrwałość w dążeniu do postawionych sobie celów.

Zasady gry:

Przetasuj karty
i rozdaj każdemu
graczowi po jednej.

Pozostałe karty ułóż w stos na środku stołu
(stroną z grafikami sportowymi do dołu).
Odwróć wierzchnią kartę ze stosu.

Każdy gracz stara się jak najszybciej znaleźć obrazek
znajdujący się zarówno na odkrytej karcie ze stosu
oraz na karcie przed sobą.
Wspólny obrazek jest tylko jeden dla każdej pary kart.

Gracz, który jako pierwszy znajdzie sparowany
obrazek, wypowiada głośno jego nazwę i w nagrodę
zabiera kartę kładąc ją odkrytą na swoim stosie.
W ten sposób otrzymuje nowy zestaw obrazków
do sparowania z kartami ze środka stołu.

W ten sposób odwraca się kolejne karty ze stosu
i kontynuuje poszukiwanie pasujących obrazków.
Kiedy wszystkie karty ze stosu zostaną zebrane,
gracze przeliczają swoje karty.

Gracz z największą liczbą kart wygrywa.

Powodzenia!

Bez wątpienia, poza naturalnym przyswajaniem słownictwa sportowego w różnych językach czy umiejętnością przeliczania kart dla określenia wyniku gry, uczestnicy doskonałą kilka innych ważnych umiejętności, takich jak: percepcja wzrokowa, spostrzegawczość, refleks.

Życzymy wszystkim odbiorcom dobrej zabawy!
Przypominamy wszystkim zainteresowanym nauczycielom, że gra „Laury dla Polski” nie jest dostępna w sprzedaży. Egzemplarze dostępne są dla uczest-

ników tematycznych wydarzeń organizowanych przez RODN i IP „WOM” w Rybniku, więc aby ją otrzymać, koniecznie zaglądajcie do naszego kalendarza szkoleń.

Materiały można będzie także bezpłatnie pobrać i wydrukować samodzielnie już wkrótce, korzystając z linku zamieszczonego na stronie rybnickiego WOM-u.

Podsumowując niniejsze opracowanie, chcielibyśmy podzielić się dwiema ciekawymi rekomendacjami.

Osoby zainteresowane tematyką sportową i olimpijską zachęcamy do eksplorowania materiałów, znajdujących się w zasobach edukacyjnych Polskiego Komitetu Olimpijskiego (<https://olimpijski.pl/edukacjapkol/zainspiruj-sie/materialy-edukacyjne/>). Polska literatura tematu ma także bardzo wartościową propozycję dla dzieci i młodzieży – książkę „Herosi. 20 historii o polskich olimpijczykach” autorstwa Adama Szczepańskiego. Poznajemy w niej radości i dramaty konkretnych postaci polskiego sportu, towarzyszymy im w dążeniu do wyznaczonych celów i rekordów, gdy stają w obliczu macierzyństwa, nieuchronnych kontuzji czy niepełnosprawności. Czytelnicy stykają się w niej z reakcjami sportowców wobec nieudanych występów – pojawia się złość, rozczarowanie, dyskwalifikacja i niedozwolony doping. Jest wzmacniające wsparcie kibiców, gra do końca, siła drużyny, fair play i *Mazurek Dąbrowskiego*. Książka porusza zagadnienia ważne nie tylko na sportowej, ale i każdej innej życiowej drodze – cenę nawet wtedy, gdy zgaśnie już olimpijski znicz, a zaczyna się codzienność.

Wyrażamy podziękowania dla Dyrekcji i całego zespołu Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej „WOM” w Rybniku za współpracę nad zasobami „Laurów dla Polski”.

W sposób szczególny dziękujemy osobom czuwającym nad prawidłowością warstwy językowej tego opracowania – Beacie Szołtysek (korekta), dr Katarzynie Wróbel i Marii Gołąbek (tłumaczenia w języku angielskim i niemieckim). Dziękujemy za wsparcie tłumaczom, naszym międzynarodowym przyjaciółom – rodzinie Bouaouli (Francja), Gai Bevilacqua (Włochy), Diego Armando Arévalo (Hiszpania), Haly-nie Seniuha (Ukraina) oraz Renácie Hermanovej (Czechy).

Anna Krzyżanowska, Maria Koloch

– autorki publikacji „Laury dla Polski”, nauczycielki-konsultantki RODN i IP „WOM” w Rybniku

Anna Krzyżanowska

SEN DODO Projekt na dobry sen

Słowo „dobrostan” odmienia się w edukacji przez wszystkie przypadki. Nie tylko w Polsce. Nie tylko w odniesieniu do dzieci i uczniów, ale także do ich dorosłych opiekunów, włączając nauczycieli. I słusznie. W myśl zasady „z pustego i Salomon nie naleje” – żeby coś komuś dać, trzeba to najpierw mieć. To oznacza, że do efektywnego działania nie wystarczą umiejętności i wiedza, jeśli nie towarzyszą im sprzyjające warunki i zasoby.

Kwestia jest logiczna i jednoznaczna – aby zatroszczyć się o dobrostan podopiecznych, trzeba z troską i uważnością traktować samego siebie. A ponieważ praktykowanie well-being ma wpływać korzystnie na stan psychiczny i fizyczny odczuwany przez człowieka, mówimy więc o odczuwanych stanach emocjonalnych i uczuciach, jak i o funkcjonowaniu organizmu w rozumieniu fizycznym – jego sprawności i wydolności.

Jeden z trzech kluczowych składników, stanowiących podstawę dobrostanu psychofizycznego (z j.ang: well-being), poza aktywnością ruchową (exercises) i zdrowym odżywianiem (nutrition), jest często przez nas bagatelizowany w życiu codziennym i w edukacji. To dobrej jakości sen (sleep)! Temat wydaje się być nieistotny. Jako dorośli nie doceniamy znaczenia snu, z różnych względów „zarywając” noce, dopóki nie doskwiera nam bezsenność. Zazwyczaj dopiero wtedy dostrzegamy jakie

skutki dla naszego codziennego funkcjonowania ma deprywacja snu.

Z dziećmi nie podejmujemy tego tematu wcale. Chcemy, by przesypiały noce, przestymulujemy je, a potem chcemy, by bez ociągania zasypiały, negujemy wartość i zasadność ich popołudniowej drzemki, a regularność i ilość snu uznajemy za kwestie indywidualne i zależne od okoliczności (potrzeby chwili i organizacji życia rodzinnego).

Tymczasem w przypadku snu nie ma okoliczności łagodzących. Dobry jakościowo sen jest nam niezbędny z co najmniej pięciu powodów.

- Regeneruje organizm (naprawia uszkodzone tkanki, wpływa na syntezę białek i wydzielanie hormonów wzrostu).
- Wspiera procesy uczenia się (wzmacnia pamięć, przetwarza informacje i konsoliduje wspomnienia).
- Wspomaga układ odpornościowy (pomaga w walce z infekcjami).
- Wpływa na poprawę nastroju (zwiększa odporność emocjonalną, wspiera mechanizmy umożliwiające radzenie sobie z codziennymi wyzwaniami i trudnościami).
- Zwiększa kreatywność (otwiera umysł na nowe pomysły i gotowość do wypróbowywania niecodziennych, innowacyjnych rozwiązań).

Czy nadal uznajemy, że sen nie ma większego znaczenia?

Sen to podstawa. Jeśli przyjrzeć się uważnie, znajdziemy go w każdej podstawie programowej, choć często „nie wprost”. Z pewnością jest warunkiem i zasobem, bez zaistnienia którego wszelkie podejmowane wysiłki edukacyjne znacząco tracą na efektywności. Zresztą, kierując się wiedzą i doświadczeniem, potrafimy przecież eksplorować każde istotne zagadnienie, realizując przy tym wszechstronne cele różnych obszarów rozwoju, w tym dydaktyki...

„Sen Dodo” to projekt edukacyjny dla dzieci w wieku przedszkolnym, podejmujący zagadnienia związane ze znaczeniem snu dla ich prawidłowego rozwoju

i codziennego funkcjonowania. Stworzył dzieciom przestrzeń do budowania samoświadomości swoich potrzeb oraz do przeróżnych działań twórczych (językowych, muzycznych, plastyczno-technicznych). Obejmował wybrane aspekty poznawcze – rozwijające umiejętności z zakresu matematyki, analizy i syntezy słuchowej z elementami kodowania, doświadczenia różnorodności językowej a nawet zastosowania sztucznej inteligencji. Wszystko to w klimacie współpracy zespołowej i międzynarodowej dzieci i dorosłych, w ramach możliwości Programu eTwinning.

Zainicjowany w Europie w 2005 roku od początku wpisał się w rzeczywistość i potrzeby polskiej edukacji. eTwinning to społeczność przedszkoli i szkół, dzieci/uczniów i nauczycieli współpracujących ze sobą za pomocą mediów elektronicznych. Tworzą ją nauczyciele wszystkich przedmiotów, pracujący z uczniami w wieku 3–19 lat, w tym również bibliotekarze szkolni i pedagodzy, realizując międzynarodowe projekty edukacyjne online. eTwinning wspiera innowacyjne działania nauczycieli (z ponad 40 krajów UE i nie tylko!), dając przestrzeń do podejmowania wszelkiej tematyki, w pełnej autonomii i decyzyjności co do czasu, sposobu działania i realizowanych aktywności. Choć ich rezultaty są efektem współdziałania projektowych zespołów (prezentowane najczęściej w formie wirtualnej na dedykowanej projektom TwinSpace), jak najbardziej opierają się na bezpośrednim działaniu uczniów. Projekt „Sen Dodo” jest tego znakomitą przykładem.

Założony w ramach inicjatywy „Mój pierwszy projekt z ambasadorem” (łączycej doskonalenie zawodowe ze wsparciem w realizacji projektu ze strony

nauczycieli – ambasadatorów Programu) objął jednocześnie placówek przedszkolnych z Polski i Francji. Nauczyciele wzięli udział w trzydniowej konferencji warsztatowej w Gdyni, w czasie której poznawali najważniejsze aspekty i narzędzia współpracy nad projektem, planowali zadania i testowali aplikacje niezbędne do ich zrealizowania.

A ponieważ nic tak nie łączy, jak wspólne przebywanie ze sobą, wspólne działanie i przeżywanie emocji, na dobry początek projektu o śnie zorganizowano nawet nauczycielską bitwę na poduszki...

Wracamy jednak do zadań „Sen Dodo”, są bowiem nie tylko inspirujące, ale mogą być wykorzystane w przedszkolach czy edukacji wczesnoszkolnej w ramach podejmowanych działań, niekoniecznie o charakterze projektowym...

Jaką przyjęto ścieżkę ku rozumieniu przez dzieci wpływu snu na ich rozwój i samopoczucie?

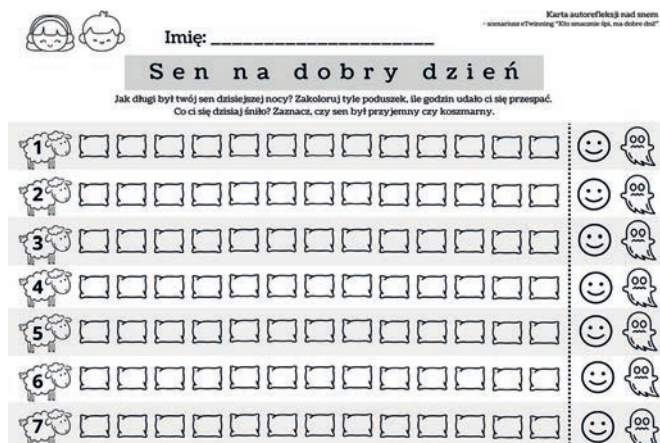
Autoanaliza długości i jakości snu

Zapoznanie dzieci i ich rodziców z rekomendacjami Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) dotyczącej ilości snu na dobę dla dzieci najmłodszych.

Warto zauważyć, że w okresie przedszkolnym określa się go w przedziale od 10–13 godzin (biorąc pod uwagę indywidualne potrzeby dzieci i różnice wynikające z ich wieku, temperamentu czy różnic rozwojowych). Co więcej, WHO wskazuje na znaczenie regularności pory kładzenia się dzieci do snu i pory wstawania oraz na wartość drzemki w ciągu dnia.

Dziecięta analiza długości snu i klimatu marzeń sennych.

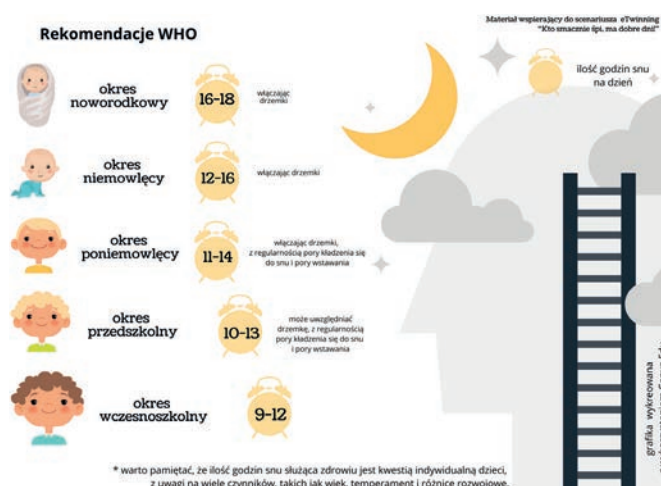
Wprowadzona karta „Sen na dobry dzień” opierała się na systematycznym, codziennym zaznaczaniu prze-
spanej ilości godzin poprzez kolorowanie odpowied-
niej ilości grafiki poduszek. Prowadzona w systemie
tygodniowym, przy wsparciu rodziców (wspierają-
cych dzieci w określeniu ilości godzin snu), zawierała
także ilustrację pozwalającą na refleksję nad jego
treścią (określenie, czy dziecku przyśniło się coś
miłego, czy koszmarnego). Elementy te mogły sta-
nowić podstawę do dalszej rozmowy. Chętne dzieci
przynosiły wypełnione karty do przedszkola i rozma-
wiały o ich zawartości ze swymi wychowawcami.
Cenny jest komentarz mamy jednego z chłopców bio-
rących udział w projekcie, która okazała wdzięczność
za to rozwiązanie, gdyż jej syn wczesnym wieczorem
komunikował chęć wzięcia kąpieli i pójścia do łóżka,
widząc w tych zachowaniach perspektywę przyro-
stu kolejnych centymetrów własnego wzrostu...

W kontekście podstawy programowej wychowania przedszkolnego warto zauważyć, że to zadanie bez wątpienia wpływające na rozwijanie świadomości i decyzyjności dziecka, doskonalące umiejętność przeliczania w zakresie 14 oraz sprawność motoryki małej.

Rekomendacje WHO

Mierzenie wzrostu i jego przyrostu przez dzieci

Samodzielne mierzenie wzrostu i analiza porównawcza pozyskanych wyników.

Dzieci mają okazję do współpracy ze sobą w parach lub małych zespołach podczas dokonywania pomiarów (przeprowadzono je dwa razy w odstępie sześciu miesięcy). Wprowadzały pozyskane dane do arkusza kalkulacyjnego, a podsumowując wyniki mierzenia, starały się sformułować wnioski. Te były jednoznaczne – sen sprawia, że rosną. Bez względu na wiek, zawsze o kilka centymetrów!

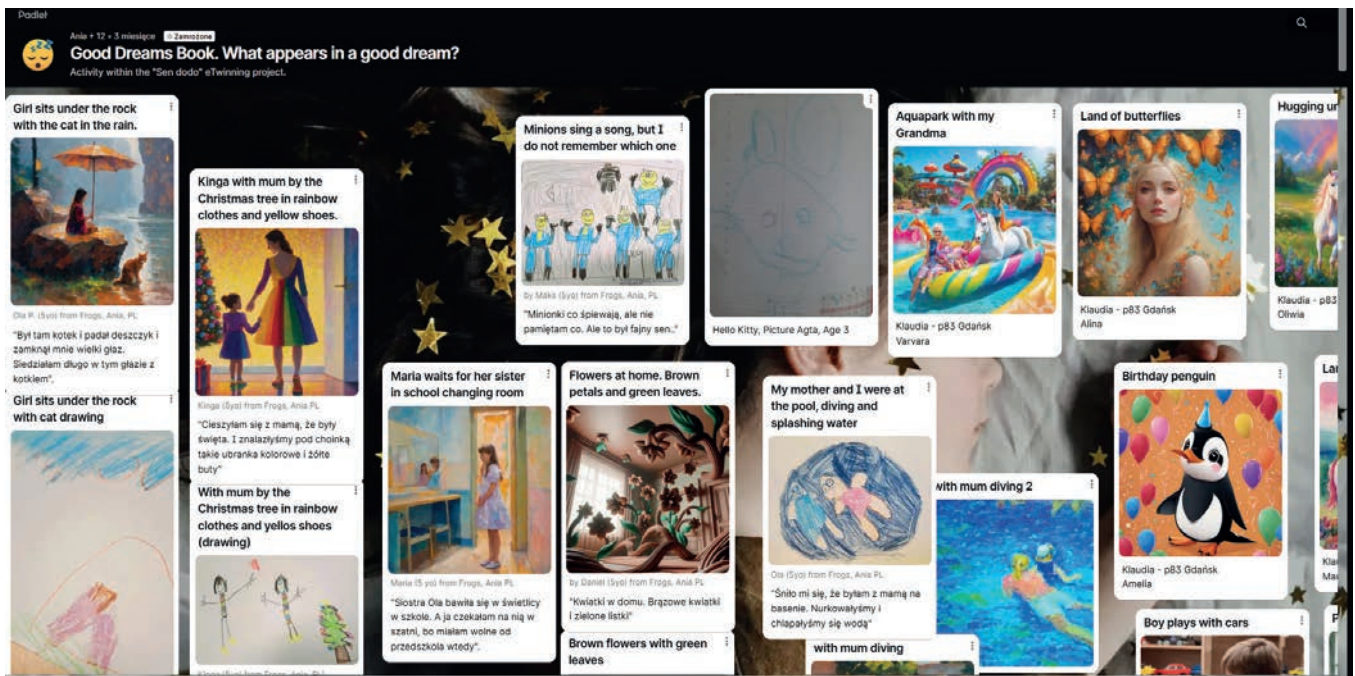
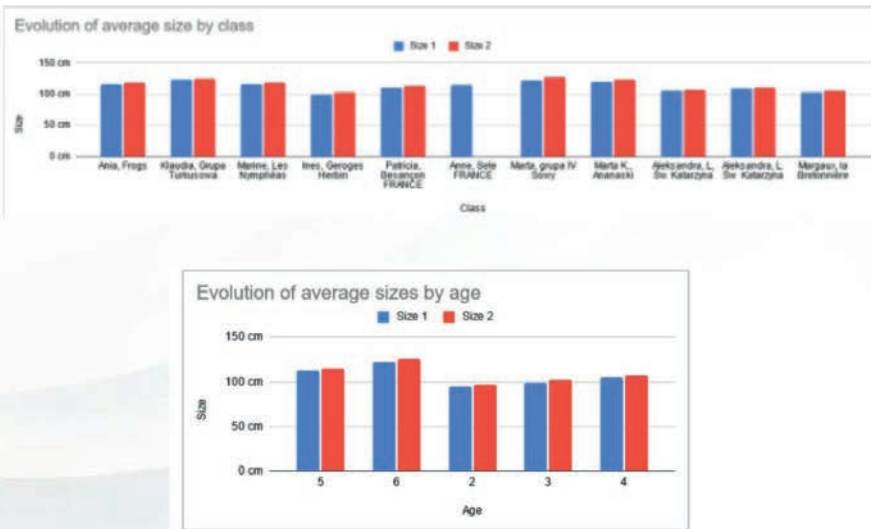
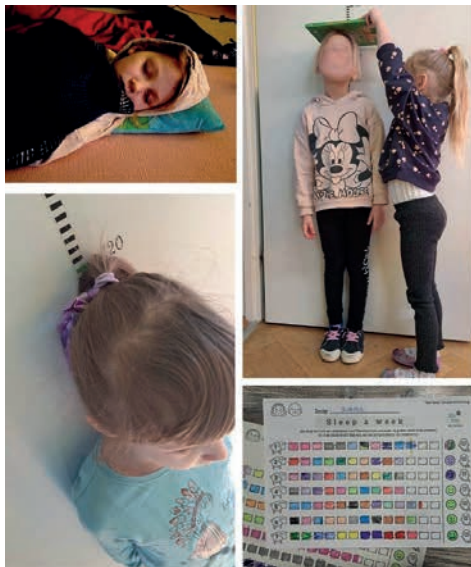
Poza wzrostem fizycznym zauważalny jest wzrost umiejętności dokonywania pomiarów oraz umiejętności wnioskowania, stanowiących element myślenia logicznego (na poziomie konkretno-wyobrażeniowym, w oparciu o działanie, które ma praktyczne uzasadnienie).

Good Dreams Book (Księga dobrych snów)

Opis i ilustracja marzeń sennych.

We wspólnej dla wszystkich uczestników projektu wirtualnej tablicy Padlet zebrano opisywane przez dzieci sny. W Księdze dobrych snów zapisywano wypowiedzi dzieci, wykonane przez nie ilustracje (wykorzystujące wybrane przez nie techniki manualne) oraz próby wizualizacji widziane przez opcję generatora grafiki (SI w narzędziu Padlet).

W toku tej aktywności dzieci uczą się formułować swoje myśli w formie spójnej wypowiedzi słownej. Rozwijają także umiejętność wizualizowania swoich wyobrażeń czy wspomnień w formie rysunku

graficznego. Co bardzo istotne – pierwsze dziecięce doświadczenia w generowaniu grafik sztucznej inteligencji potraktowano jako narzędzie do sprawdzenia, czy opis snu jest czytelny. Chcieliśmy, by dzieci nie pozostały z przeświadczeniem, że stworzone w ten sposób ilustracje oceniamy jako wytwór o „lepszej jakości”, co podkreśla znaczenie ich własnej pracy twórczej.

Księżycowy słownik na „dobranoc”

Kolekcja nagrań słowa „dobranoc” w różnych językach świata.

Ponieważ dzieci interesowały się brzmieniem słowa „dobranoc” w językach innych, niż ich własny, przyjęto, że w ich eksplorowaniu może pomóc księżyc. W końcu wędruje po nocnym niebie nad głowami dzieci wszystkich kontynentów i krajów świata!

Na potrzeby zebrania kolekcji nagrań w różnych językach wykreowano wirtualny Padlet pt. „Moon Map” i zaproszono do jego uzupełniania rodziny, znajomych i przyjaciół rodziców i nauczycieli.

Zebrano nagrania z 35 lokalizacji, w wielu językach europejskich, ale także z krajów afrykańskich (tj. Ghana, Togo, Namibia), z Azji (Indie, Bangladesz, Chiny, Japonia), Ameryki (Kolumbia, Kanada) czy Australii. Nagrania można odsłuchać i zapamiętywać, a nawet zaskoczyć najbliższą osobę, życząc jej dobrych snów w niezwykłym języku...

Nie trzeba zbytnio przekonywać, że to zadanie ma również dydaktyczne uzasadnienie. Rozwija u dzieci świadomość różnorodności językowej, wzmacnia percepcję słuchową, koncentrację i pamięć.

Kołysanka Małych Gwiazd

Autorska wielojęzyczna wersja kołysanki.

Działalność twórcza dzieci miała w tym zadaniu wymiar językowy (swobodne tworzenie tekstu) oraz muzyczny (nagranie wyśpiewanego fragmentu). Na potrzeby realizacji tego zadania wybrano wspólny dla wszystkich grup projektowych podkład muzyczny znanej kołysanki „Twinkle Twinkle Little Star” i podzielono go na fragmenty, przydzielone następnie każdemu zespołowi. Dzieci wraz z nauczycielami układały jedną strofę zwrotki lub refrenu (starając się o obecność rymu w tekście), nagrywały swój śpiew za pomocą dyktafonu (korzystanie

z technologii) i publikowały na stronie projektu. Całą kolekcję nagrań zebrano w jedną wspólną kołysankę, zilustrowaną rysunkami dzieci z Księgi Dobrych Snów.

Jak wszystkie rezultaty projektowych działań można ją odsłuchać na stronie projektu pod linkiem: <https://bit.ly/sendodoresults>.

Snoring Quiz

Wykreowanie zagadek dźwiękowo-obrazkowych przez dzieci dla dzieci.

Zaproszono dzieci do zadania łączącego umiejętności analizy i syntezy słuchowej z przekładaniem dźwięku na formę ikoniczną (tu: kod obrazkowy). W ramach tej aktywności każda z grup projektowych przygotowywała jedną zagadkę, co wymagało wygenerowania nagrania przykładowego chrapania oraz jego właściwej i błędnej ilustracji graficznej. Jakkolwiek niepoważnie to brzmi, mamy tu do czynienia z działaniami przygotowującymi najmłodsze dzieci do czytania i pisania!

Rytmy dźwiękowe i ich wizualizacje, podobnie jak czynności kodowania i dekodowania mają odzwierciedlenie w metodyce nauczania matematyki. Budowanie powiązań pomiędzy dźwiękiem a obrazem to nic innego, jak analiza i synteza słuchowa, niezbędna do odkrywania podobnych relacji pomiędzy dźwiękiem (głoską) a literą.

Wypracowane w zespołach nagrania i kody zebrano w postać wirtualnego quizu. Oparty na dziecięcej percepcji dźwięków nie należy do najłatwiejszych,

ale może śmiało stanowić element prowadzonych w grupie ćwiczeń słuchowych.

Snoring Orchestra (Chrapiąca Orkiestra)

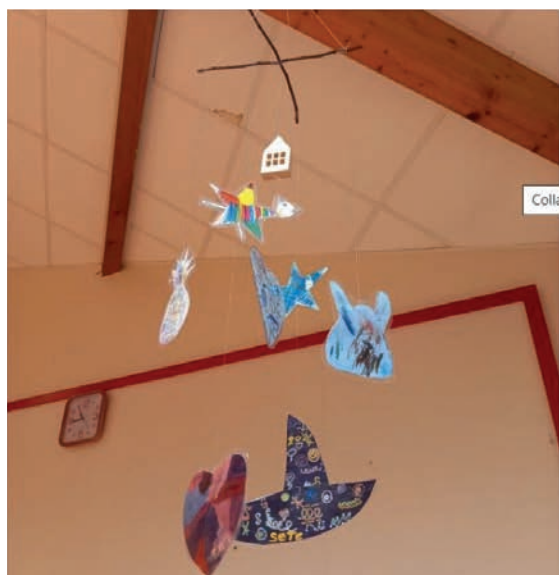
Wizualizacja nagrań dzieci imitujących czynność chrapania.

Nagranie Chrapiącej Orkiestry było rezultatem zaangażowania dzieci w tworzenie i nagrywanie swoich propozycji na rytmicznie powtarzające się dźwięki chrapania. Możliwość przekładania nagrań na ilustrowane kody spotkała się z takim entuzjazmem

dzieci, że nie sposób było wykorzystać je wszystkie we wspomnianym „Chrupiącym Quizie”.

Aby nie zmarnować potencjału dziecięcej twórczości i wzmocnić ich poczucie sprawczości, zebrano nagrania i zwizualizowano je w narzędziu Canva. Zachęcamy do zapoznania się z nagraniem, które kończy się autentycznym dziecięcym chrapaniem nagranych podczas popołudniowej drzemki... Wspólne budowanie jest ważnym zadaniem dla dzieci, szczególnie najmłodszych. Daje im realne poczucie współistnienia z dziećmi z innych regionów kraju lub części Europy, a jednocześnie bezcenne doświadczenie współdziałania na rzecz wspólnych rezultatów.

Dream Mobile (Karuzela snów)

Budowanie międzynarodowej konstrukcji.

To zadanie było na wskroś realne, oparte o twórczość plastyczno-techniczną dzieci, wymagające ich aktywnej partycypacji i decyzyjności.

Zadaniem dzieci z każdej z grup projektowych było opublikowanie jednego (!) elementu, który zebrany z pozostałymi pracami złoży się w międzynarodową kompozycję. To dla dzieci spore wyzwanie nie tyle pod względem plastycznym (wybierały dowolną technikę pracy i korzystały z możliwości dobierania się w zespoły). Wymagający okazał się proces

dochodzenia do wyboru jednej pracy, które miała reprezentować grupę w całym zespole projektowym. Doświadczenie demokratycznego głosowania (każde dziecko mogło oddać trzy głosy na podobającą mu się pracę, w tym własną) doprowadziło do wspólnej decyzji, wzmacniając czasem odporność emocjonalną dzieci w sytuacji, gdy wybór grupy nie odzwierciedlał ich osobistego stanowiska.

Odznaki Jakości i Nagrody eTwinning

Wymiar lokalny, krajowy i europejski.

Projekt eTwinning po jego zakończeniu można z satysfakcją podsumować i schować do szuflady. Można też opisać wykreowane rezultaty i poddać projekt ewaluacji zewnętrznej, w postaci złożenia wniosku o Krajową Odznakę eTwinning do Biura eTwinning w Warszawie. Jeśli projekt odpowiada na kryteria niezbędne do przyznania odznaki, nauczyciel starający się o nią otrzymuje dedykowaną mu grafikę, którą może się zwyczajnie cieszyć czy dołączyć do dokumentacji własnego rozwoju zawodowego. Najwyżej ocenione projekty uzyskują Europejskie Odznaki Jakości. Niektóre z nich, na stosowny wniosek biorą udział w konkursach krajowych i europejskich programu eTwinning. Nauczycielom współpracującym nad projektem „Sen Dodo” i wnioskującym o Odznaki Jakości przyznano je zarówno w Polsce, jak i we Francji, w wymiarze krajowym i europejskim. Jedna z nauczycielek francuskich otrzymała także Nagrodę eTwinning za debiut w programie.

Certyfikat uczestnictwa można przygotować dla wszystkich uczniów uczestniczących w projekcie. Zawierając w nim kod QR dostępu do rezultatów projektu, zostawiamy dzieciom możliwość wracania do efektów ich pracy i cieszenia się nimi. Warto to zrobić!

Publikacja „Dobrostan z eTwinning”

Elementy projektu „Sen Dodo” znalazły się w najnowszej publikacji programu eTwinning dotyczącej dobrostanu.

Poza scenariuszem „Kto smacznie śpi, ma dobre dni” oraz odnośnikami do załączników i tutoriali narzędziowych tego projektu, w publikacji można znaleźć scenariusze zajęć dla wszelkich etapów edukacji, w tym dla edukacji specjalnej.

Scenariusz zajęć:
„Kto smacznie śpi, ma dobre dni!”
s. 17-23

Kto smacznie śpi,
ma dobre dni!

Autorka: Anna Krzyżanowska

Załączniki oraz tutorialy dotyczące
wykorzystanych narzędzi TIK:
bit.ly/Ktosmaczniespi

Rezultaty projektu i linki

Osoby zainteresowane Programem eTwinning i projektem „Sen Dodo” zapraszam do samodzielnej eksploracji tematu pod poniższymi linkami:

Więcej o programie eTwinning: <https://etwinning.pl/o-programie>

Publikacje eTwinning: <https://bit.ly/eTpublikacje>

Publikacja „Dobrostan z eTwinning”: <https://www.frse.org.pl/czytelnia/dobrostan-z-etwinning>

Rezultaty projektu „Sen Dodo” pod linkiem: <https://bit.ly/sendodoresults>

oraz poprzez kod QR:

Zachęcam do własnych poszukiwań, odkrywania przestrzeni projektowej eTwinning dla siebie i swoich uczniów, we współpracy z nauczycielami z niemal całej Europy!

Bo w eTwinning można znaleźć wszystko, łącznie z sercem i entuzjazmem dla własnej pracy nauczyciela.

O, przepraszam! Nie ma w nim kilku rzeczy – niemiłe widzianych tematów, uznawanych za „niemądre” pomysłów na aktywności, nie ma oceniania i wytykania błędów, nie ma kosztów i limitów.

eTwinning nie ma granic. Dosłownie.

Anna Krzyżanowska

– nauczycielka-konsultantka RODN i IP „WOM” w Rybniku, ambasadorka programu eTwinning”

Województwo
Śląskie

WOM Rybnik

Beata Szołtysek, Jerzy Maduzia

MOC SAMORZĄDU! Tworzymy przyszłość szkoły przez uczniowską aktywność

Od marca do kwietnia 2025 r. przeprowadziliśmy trzy edycje warsztatów dla przedstawicieli samorządów uczniowskich i ich opiekunów z różnych typów szkół. Inspiracją było niewątpliwie wydarzenie z maja 2024 r. zorganizowane przez Referat Centrum Edukacji i Kultury Miasta Rybnika w pięknych wnętrzach Galerii Rzeczna, czyli Kongres Samorządów Uczniowskich Rybnika.

Prezentowały się samorządy rybnickich szkół, a my staraliśmy się wesprzeć opiekunów młodzieży w poszukiwaniu inspiracji do dalszego działania. Było ciekawie i twórczo, a na leżakach w galerii myślało się wyśmienicie i dotarło do nas, jak bardzo opiekunowie samorządów takiego wsparcia potrzebują i jak dobrze byłoby gdyby otrzymali je wraz z uczniami. Tak narodził się pomysł wspólnych dla nauczycieli i uczniów warsztatów. Do tej pory wzięło w nich udział 14 nauczycieli i 28 uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Przyjechali do nas przedstawiciele Zespołu Szkół Ponadpodstawowych z Wodzisławia Śląskiego, Zespołu Szkół Techniczno-Branżowych z Jastrzębia-Zdroju, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 5 z Rybnika, Szkoły Podstawowej z Mszanej, Zespołu Szkół nr 1 z Wodzisławia Śląskiego, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego z Jejkowic, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego z Rogowa, IV Liceum z Gliwic, Szkoły Podstawowej z Kornowaca, Szkoły Podstawowej z Rud, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 12 z Rybnika, Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 17 z Gliwic. Celem warsztatów było uświadomienie młodym samorządowcom i ich opiekunom, jak ważna rola przypada tym, którzy reprezentują ogół uczniów, jakie mają kompetencje wynikające z przepisów prawa, jak mają motywować siebie i innych do działania, a wreszcie zainspirowanie ich pomysłami.

Okazało się, że przedstawiciele samorządów, niezależnie od wieku, najbardziej motywuje do działania zadowolenie innych uczniów, inspirowanie ich do działania, samorozwój, czynienie życia szkolnego ciekawszym. Jedna z grup nazwała to „tworzeniem dobrych wspomnień o szkole”. Okazało się, że wszystkie grupy intuicyjnie zawarły w swojej liście motywujących ich do działania czynników prawa motywacji Danny’ego, które im przedstawiliśmy:

PRAWO 1: ABY MOTYWOWAĆ INNYCH, SAMI MUSIMY MIEĆ MOTYWACJĘ

Prawo 2: Motywacja wymaga celu.

Prawo 3: Motywacja nie trwa wiecznie.

Prawo 4: Motywacja wymaga uznania.

Prawo 5: Współuczestniczenie motywuje.

Prawo 6: Motywuje nas poczucie rozwijania się.

Prawo 7: Wyzwanie jest motywujące tylko wtedy, gdy możesz wygrać.

Prawo 8: Każdego coś motywuje.

Prawo 9: Przynależność do grupy motywuje¹.

Na warsztatach uczniowie zapisywali też, co mogą w szkole robić, jak działać, jakie mają prawa, a potem skonfrontowaliśmy to z zapisami art. 85 ustawy Prawo oświatowe, aby uświadomić sobie, jakie są kompetencje samorządu uczniowskiego wpisane w ustawę:

ART. 85.

1. W szkole i placówce działa samorząd uczniowski, zwany dalej „samorządem”.
2. Samorząd tworzą wszyscy uczniowie szkoły lub placówki.
3. Zasady wybierania i działania organów samorządu określa regulamin uchwalany przez ogół uczniów w głosowaniu równym, tajnym i powszechnym. Organy samorządu są jedynymi reprezentantami ogółu uczniów.

¹ D. Richard, *Motywowanie do zwycięstwa*, Kraków 1999.

4. Regulamin samorządu nie może być sprzeczny ze statutem szkoły lub placówki.
5. Samorząd może przedstawiać radzie szkoły lub placówki, radzie pedagogicznej oraz dyrektorowi wnioski i opinie we wszystkich sprawach szkoły lub placówki, w szczególności dotyczących realizacji podstawowych praw uczniów, takich jak:
 - 1) prawo do zapoznawania się z programem nauczania, z jego treścią, celem i stawianymi wymaganiami;
 - 2) prawo do jawnej i umotywowanej oceny postępów w nauce i zachowaniu;
 - 3) prawo do organizacji życia szkolnego, umożliwiające zachowanie właściwych proporcji między wysiłkiem szkolnym a możliwością rozwijania i zaspokajania własnych zainteresowań;
 - 4) prawo organizowania działalności kulturalnej, oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem;
 - 5) prawo wyboru nauczyciela pełniącego rolę opiekuna samorządu.
6. Samorząd w porozumieniu z dyrektorem szkoły lub placówki może podejmować działania z zakresu wolontariatu.
7. Samorząd może ze swojego składu wyłonić radę wolontariatu²².

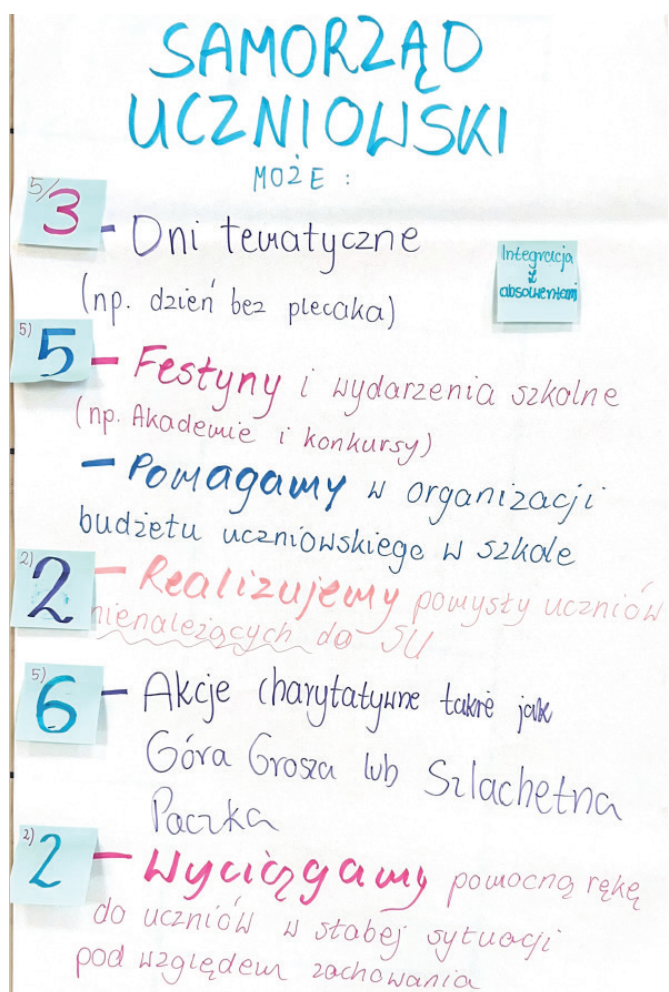
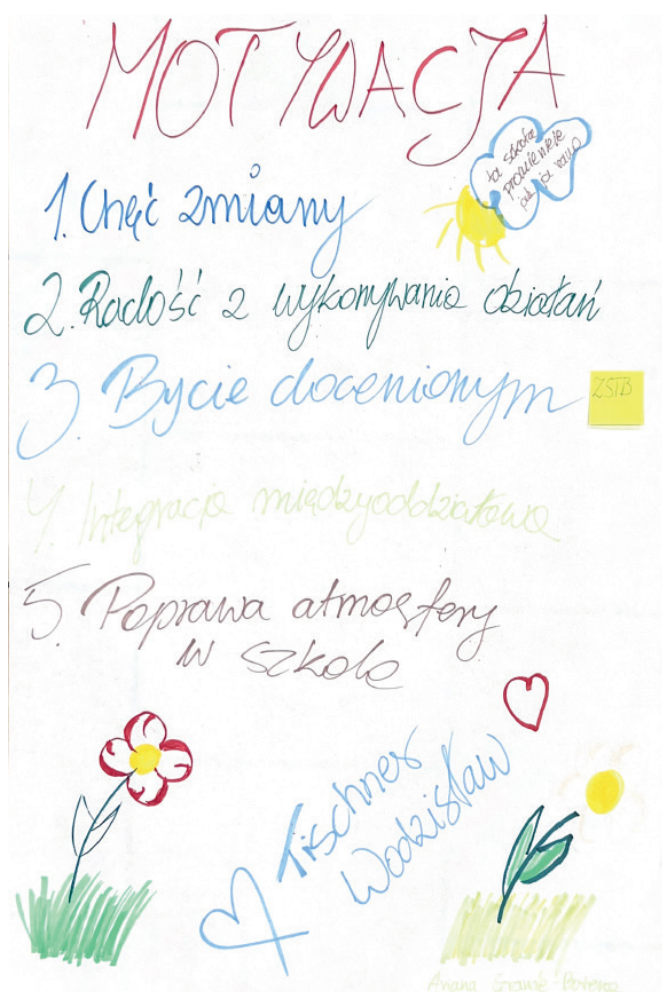
Podczas warsztatów otrzymali też garść inspiracji, skąd czerpać pomysły na działalność samorządu, gdzie uczyć się skutecznego organizowania uczniowskiego życia szkoły, w jakich ciekawych programach i konkursach uczestniczyć. Na koniec uczniowie dzielili się najciekawszymi wg nich działaniami,

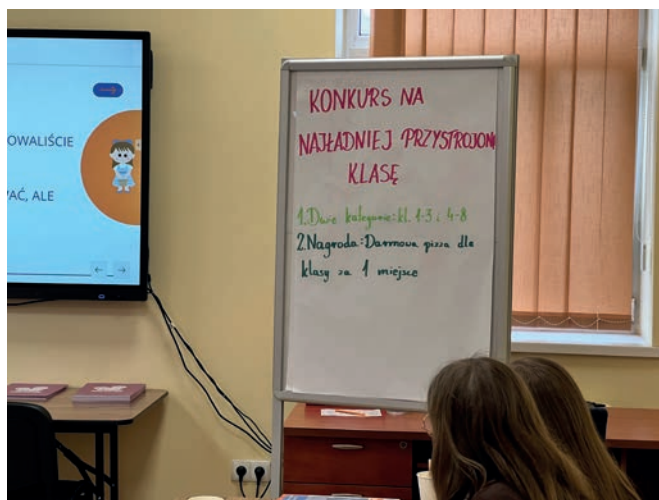
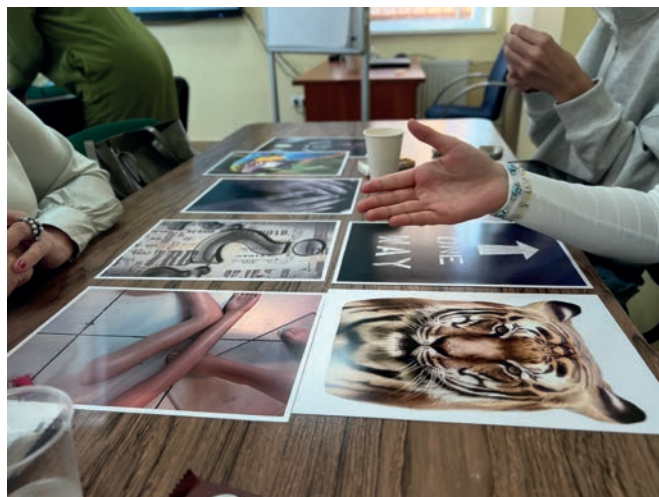
które podjął samorząd uczniowski w ich szkole. To była prawdziwa uczta pomysłów i inspiracji. Już 25 czerwca 2025 r. spotykamy się z wszystkimi uczestnikami warsztatów na festiwalu samorządów uczniowskich „SamorządON – włączamy działanie!”, aby podsumować działalność samorządową, zobaczyć najciekawsze działania, posłuchać raz jeszcze uczniów i zachwycić się ich energią i chęcią do działania. Zapraszamy ☺

Na kolejnych stronach samorządy z różnych szkół dzielą się opowieściami o swojej działalności. Zapraszamy do lektury.

²² <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20240000737>.

mgr Beata Szołtysek, mgr Jerzy Maduzia
– nauczyciele-konsultanci RODN i IP „WOM” w Rybniku

Karolina Smyczek, Katarzyna Muszalik, Joanna Rzeszutek

SAMORZĄD UCZNIOWSKI – siła wspólnego działania ZSP w Rogowie

Samorząd Uczniowski to niezwykła inicjatywa, która angażuje uczniów w realizację różnorodnych projektów o dużym znaczeniu społecznym. Każdy rok jest pełen działań, które integrują szkolną społeczność, inspirują kreatywność oraz wspierają tych najbardziej potrzebujących. Spośród wielu przedsięwzięć wyróżniły się akcje charytatywne,

integracyjne oraz ekologiczne, które na trwałe wpisały się w życie szkoły i jej otoczenia.

Uczniowie z niezwykłą empatią włączyli się w działania wspierające potrzebujących. Jedną z takich inicjatyw była zbiórka karmy dla schroniska w ramach akcji na rzecz zwierząt. W równie pozytywnej

atmosferze przebiegała kampania „Lidlaki – Talenciaki”, dzięki której pozyskano środki edukacyjne dla uczniów. Nie zabrakło także sprzedaży cegiełek, której celem było wsparcie Fundacji Osób Niewidomych i Niepełnosprawnych oraz kwestowania na rzecz Fundacji i Wspólnoty Dobrej Woli. W ramach działań dobroczynnych uczniowie przyłączyli się do Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Te akcje pokazały, jak wielką moc zmieniania rzeczywistości mają wspólne inicjatywy młodzieży.

Współpraca z lokalnym Gminnym Ośrodkiem Kultury była kolejnym przykładem zaangażowania uczniów. Podczas warsztatów twórczych młodzież wykonała kartki świąteczne i ozdoby, które stanowiły nie tylko piękne rękodzieło, ale także rozwijały kreatywność i przynosiły radość wszystkim uczestnikom.

Edukacja prozdrowotna i ekologiczna również odegrały ważną rolę w działaniach Samorządu. Tydzień Promocji Zdrowia obfitował w warsztaty i prelekcje zachęcające do zdrowego stylu życia, a dzięki warsztatom ekologicznym uczniowie zgłębiali tajniki produkcji ekologicznych kosmetyków.

Z inicjatywy Samorządu zorganizowano także szereg wydarzeń integracyjnych. Wśród nich znalazły się konkurs na najdłuższy szalik, konkurs na najlepiej udekorowaną klasę oraz rywalizacja o stworzenie najdłuższego łańcucha choinkowego, które wprowadziły do szkoły ducha rywalizacji w przyjaznym klimacie. Zorganizowano również Mikołajkowy zawrót głowy, Dzień Pluszaka oraz Dzień Tosta – pełne radości wydarzenia, które były okazją do wspólnej zabawy i relaksu. Powitanie Wiosny pod hasłem „Kolorowa wiosna na głowie i na sobie” zachwyliło kreatywnymi strojami, natomiast dyskoteki – andrzejkowa i walentynkowa połączyły uczniów we wspólnym świętowaniu.

Wiele z tych wydarzeń nie mogłoby się odbyć bez wsparcia Rady Rodziców, która aktywnie współpracowała z Samorządem Uczniowskim. Razem pokazaliśmy, że współdziałanie to klucz do realizacji wartościowych inicjatyw.

Samorząd Uczniowski udowodnił, że młodzież ma niezwykłą siłę do zmieniania świata na lepsze. To nie tylko organizator wydarzeń, ale także symbol zaangażowania, kreatywności i otwartości na potrzeby innych. Dzięki ich pracy nasza szkoła jest miejscem, gdzie każdy czuje się częścią inspirującej wspólnoty. Razem tworzymy przyszłość pełną możliwości!

mgr Karolina Smyczek,
mgr Katarzyna Muszalik,
mgr Joanna Rzeszutek

– opiekunki Samorządu Uczniowskiego w Zespole
Szkolno-Przedszkolnym w Rogowie

Tymoteusz Mazurek, Alicja Pukowiec, Bartłomiej Kocur

HISTORIA I DZIAŁALNOŚĆ SAMORZĄDU UCZNIOWSKIEGO II Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi i Integracyjnymi im. ks. prof. Józefa Tischnera

Nasza szkoła to nie tylko miejsce nauki, ale także przestrzeń, w której uczniowie mogą się rozwijać, realizować swoje pasje i wpływać na otaczającą ich rzeczywistość. To właśnie my – Samorząd Uczniowski – jesteśmy głosem społeczności szkolnej i staramy się, aby każdy czuł się tu dobrze.

Początki i wybory Samorządu

Obecna kadencja Samorządu Uczniowskiego rozpoczęła się w październiku 2024 roku. Były poprzedzone dynamiczną kampanią plakatową, cieszyły się ogromnym zainteresowaniem, czego dowodem była imponująca frekwencja – aż 92% uczniów oddało swój głos! Po burzliwym okresie debat i prezentacji kandydatów wyłoniliśmy nowe władze:

Przewodniczący: Tymoteusz Mazurek,

Wiceprzewodnicząca: Alicja Pukowiec,

Sekretarz: Bartłomiej Kocur.

Naszym głównym celem było stworzenie przestrzeni dla uczniów, w której mogą oni otwarcie wyrażać swoje opinie, wpływać na decyzje dotyczące życia szkolnego oraz brać udział w wydarzeniach integrujących całą społeczność.

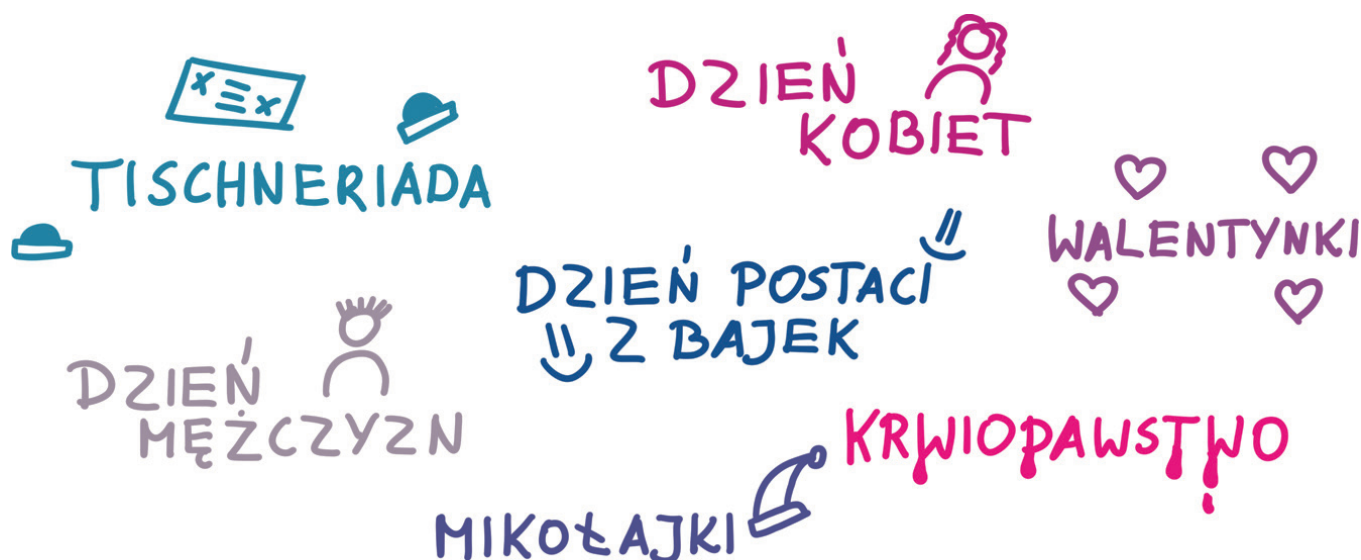
Nasze cele i motywacja

Dlaczego zdecydowaliśmy się kandydować? Przede wszystkim chcieliśmy wprowadzić zmiany i usprawnienia w funkcjonowaniu szkoły. Zależało nam na poprawie atmosfery, organizacji większej liczby dni tematycznych, a także wprowadzeniu innowacyjnych projektów. Poza chęcią działania motywowała nas również pasja do angażowania się w życie społeczne, poczucie odpowiedzialności i potrzeba wprowadzenia świeżych pomysłów. Każdy z nas miał swoją własną historię, która przywiodła go do Samorządu – niektórzy chcieli dodać do szkoły więcej energii i zabawy, inni pragnęli usprawnić komunikację i działania organizacyjne.

Najważniejsze wydarzenia i akcje

Od momentu objęcia stanowisk włożyliśmy mnóstwo pracy w realizację naszych pomysłów. Organizowaliśmy i współorganizowaliśmy liczne wydarzenia, które spotkały się z pozytywnym odbiorem uczniów i nauczycieli. Wśród nich znalazły się:

- Tischneriada – nasza wersja Familiady, wyjątkowa rozgrywka integrująca zarówno uczniów jak i nauczycieli.
- Dzień Kobiet i Dzień Mężczyzn – pełne atrakcji i niespodzianek.
- Mikołajki i Walentynki – dni pełne pozytywnej energii.
- Dzień Postaci z Bajek – mimo małego sprzeciwu ze strony nauczycieli, dla uczniów był doskonałą okazją do oderwania się od codzienności.
- Akcje charytatywne, w tym krwiodawstwo – bo pomaganie innym jest dla nas priorytetem.

Nasi opiekunowie – wsparcie, pomysły i energia

Każdy zespół potrzebuje dobrego przewodnika, a my mamy aż dwoje! Naszymi opiekunami są Pan Wojtek i Pani Ewa, bez których wiele naszych inicjatyw nie miałyby szansy na realizację.

Pan Wojtek to człowiek akcji – dosłownie i w przenośni! Jako nauczyciel WF-u zaraża nas sportowym duchem i chęcią do działania. To dzięki niemu mogliśmy kiedyś wyruszyć na niezapomnianą wycieczkę na narty, a teraz mamy okazję wykazać się w turnieju siatkówki, który cieszy się ogromnym zainteresowaniem. Ponadto, gdy chodzi o wolontariat, nie ma lepszego organizatora – zawsze wie, gdzie, jak i komu możemy pomóc.

Pani Ewa to natomiast prawdziwa królowa organizacji! Fizyka, chemia, matematyka i doradztwo zawodowe to jej codzienność, ale na tym jej talenty się nie kończą. Gdy wpadamy na pomysł zorganizowania jakiegoś wydarzenia, możemy być pewni, że znajdzie sposób, by wszystko dopiąć na ostatni guzik. Walentynki? Dzień Kobiet? Dzień Mężczyzn? Wszystkie te wydarzenia odbyły się z jej cenną pomocą – pełna pomysłów, kreatywności i świetnej atmosfery. Z takim wsparciem możemy śmiało realizować nasze plany i działać jeszcze skuteczniej.

Współpraca z Dyrekcją, Nauczycielami i Radą Rodziców

Wielką rolę w naszej działalności odgrywa współpraca z dyrekcją i gronem pedagogicznym. Na szczęście, otrzymujemy ogromne wsparcie i pomoc w naszych działaniach. Nasze pomysły są wysłuchiwanie, a nauczyciele chętnie angażują się w wydarzenia organizowane przez nasz Samorząd.

Nie możemy także zapominać o Radzie Rodziców, która zawsze wychodzi naprzeciw naszym inicjatywom, nie tylko wspierając je organizacyjnie, ale także finansowo – m.in. fundując nagrody na konkursy czy wspierając wydarzenia szkolne. Ich pomoc jest dla nas nieoceniona i pozwala nam realizować jeszcze więcej wartościowych projektów.

Komunikacja z Uczniami

Jednym z kluczowych aspektów naszej działalności jest sprawna komunikacja. Informujemy uczniów o planowanych wydarzeniach za pomocą grupy na Facebooku oraz szkolnego radiowęzła. Regularnie organizujemy spotkania z przedstawicielami klas, a także przeprowadzamy ankiety i formularze, aby dowiedzieć się, jakie zmiany są dla uczniów najważniejsze.

Wyzwania i Przyszłość Samorządu

Jak każda organizacja, także i my napotykamy wyzwania. Obecnie pracujemy nad wdrożeniem e-tablic zastępstw, dzięki którym informacje o zmianach w planie lekcji będą wyświetlane na ekranach, zamiast codziennego drukowania papierowych ogłoszeń. To rozwiązanie nie tylko usprawni przepływ informacji, ale także pozwoli naszej szkole działać bardziej ekologicznie.

Naszymi planami na przyszłość są:

- usprawnienie systemu ogłoszeń szkolnych,
- poprawa komunikacji międzyszkolnej,
- dalsze zmiany w regulaminie Samorządu,
- organizacja imprezy integracyjnej w czerwcu.

Podsumowanie

Samorząd Uczniowski to nie tylko formalna instytucja – to społeczność, która działa dla dobra wszystkich uczniów. Wprowadzamy zmiany, integrujemy, dbamy o atmosferę i tworzymy miejsce, w którym każdy może czuć się ważny. Przed nami jeszcze wiele wyzwań, ale jedno jest pewne – działamy i będziemy działać dla dobra naszej szkoły!

**Tymoteusz Mazurek,
Alicja Pukowiec,
Bartłomiej Kocur**

– Samorząd Uczniowski II Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi i Integracyjnymi im. ks. prof. Józefa Tischnera w Wodzisławiu Śląskim

Julka, Madzia, Karolina i p. Marta Cieślik

SAMORZĄD UCZNIOWSKI – Szkoła Podstawowa im. św. Kazimierza w Mszanie

To my – Julka, Madzia i Karolina. Tworzymy Samorząd Uczniowski w Szkole Podstawowej im. św. Kazimierza w Mszanie. Naszą opiekunką jest pani Marta. Jesteśmy zgranym zespołem, w naszych głowach stale roi się od jakichś pomysłów, które staramy się, oczywiście za zgodą pani dyrektora, wcielić w życie. Dbamy o to, aby w szkole nie „wiało nudą”, a każdy uczeń czuł się dostrzeżony, doceniony i rozkwitał na miarę swoich możliwości.

Na realizację swoich planów mamy 10 miesięcy (od września do czerwca), ale my pracujemy nad różnymi akcjami, szczególnie tymi, które odbywają się od razu na początku września, również w wakacje (np. tworzenie banera na gminne dożynki, przygotowania do Narodowego Czytania, w którym co roku bierzemy udział we współpracy z Gminną Biblioteką Publiczną w Mszanie).

Dbamy o to, aby w szkole, oprócz, rzecz jasna, nauki, uczniowie mieli również czas na zabawę. Co roku organizujemy takie wydarzenia, jak: Szkolny Dzień Idola, Dzień Kropki, Dzień Kolorowej Piżamki czy Dzień Bez Plecaka. Uczniom nie brakuje pomysłów, niektóre aż zapierają dech w piersi. Podczas Dnia Idola z łatwością rozpoznać można znaną postać, ale trudno domyślić się, który uczeń tak się przebrał.

Uczniowie naszej szkoły (przy ogromnym wsparciu rodziców) bardzo chętnie biorą udział w organizowanych przez nas kiermaszach tematycznych (kiermasz jesienny, kiermasz bożonarodzeniowy, kiermasz walentynkowy, kiermasz wielkanocny). Stoiska kuszą feerią barw i zapachów. Każdy może znaleźć coś dla siebie. Trudno przejść obojętnie obok tych wszystkich smakołyków i wspaniałego rękodzieła. Sporym zainteresowaniem cieszą się również dyskoteki szkolne i baliki.

Działamy zgodnie z kalendarzem szkolnych imprez i uroczystości. Mamy swój wkład w przygotowanie szkolnych walentynek, mikołajek, Dnia Kobiet, Dnia Chłopaka, Dnia Edukacji Narodowej, Dnia Patrona Szkoły.

Z naszą działalnością nierozzerwalnie wiąże się również działalność szkolnego koła teatralnego – nie mamy czasu na nudę, stale pracujemy nad różnymi przedstawieniami. W tym roku szkolnym przygotowaliśmy już takie przedstawienia, jak: „Rozmowy podczas przerwy...” (z okazji DEN), „Betlejemski Cud przychodzi” (szkolne kołędowanie, jasełka), „Randka w ciemno” (walentynki), „Trędowaty, bo niekochany” (Dzień Patrona Szkoły). Aktualnie pracujemy nad przedstawieniem „Brzydkie Kaczętko”, które będzie mówiło o akceptacji i tolerancji. Mamy co robić, bo w naszym kole jest blisko 50 uczniów (młodszych i starszych) i każdy otrzymał rolę. Już nie możemy się doczekać efektu, kiedy to scenę wypełni ogromna ilość „drobiu” różnego gatunku :D Powinno być zabawnie, ale też pouczająco. Mamy nadzieję, że każdy widz wyciągnie z tego przedstawienia odpowiednie wnioski.

Oprócz przedstawień zabawnych są również te, które poruszają poważną tematykę – np. montaż słowno-muzyczny upamiętniający 85. rocznicę wybuchu II wojny światowej oraz powstań śląskich, „Droga do wolności” (upamiętnienie odzyskania przez Polskę niepodległości), program artystyczny

„Auschwitz nie spadło z nieba” z okazji 80. rocznicy Marszów Śmierci.

Jako Samorząd Uczniowski staramy się także dbać o wartości patriotyczne. Oprócz przygotowywania wspomnianych już akademii, dbamy o pomniki i miejsca pamięci na terenie Mszany. Zawsze kwiatami i modlitwą upamiętniamy rocznicę wybuchu II wojny światowej, przeprowadzamy również prace porządkowe wokół Grobu Ofiar Marszu Śmierci i mogiły powstańczej przed Świętem Zmarłych. Uczestniczymy co roku w „Marszu Pamięci” dla uczczenia ofiar Marszu Śmierci, a od trzech lat bierzemy udział w międzynarodowej akcji „Projekt Krokus” – jesienią sadzimy na poletku obok szkoły cebulki żółtych krokusów, a kiedy wyrosną wiosną są symbolem dzieci – ofiar Holokaustu.

Staramy się o to, aby w naszej szkole każdy mógł pokazać to, w czym czuje się najlepiej, dlatego już cztery razy zorganizowaliśmy „Szkolny Festiwal Talentów, Zainteresowań i Umiejętności”. Cieszy się on ogromnym zainteresowaniem, uczniowie prezentują się w różnych dyscyplinach i dziedzinach (np. sport, taniec, gra na instrumentach, śpiew, fryzjerstwo, układanie kostki Rubika, malarstwo, szydełkowanie, gra w szachy itd.), niejednokrotnie walcząc z tremą i stresem, a na widowni zasiadają

koledzy i koleżanki, rodzice, nauczyciele, dziadkowie, nasi absolwenci – jest to impreza otwarta. Zwycięzcą jest każdy, kto zechciał wystąpić – jest to zawsze podkreślone przez prowadzących podczas otwarcia festiwalu. Uczniowie w nagrodę otrzymują medale wykonane w naszej pracowni „Laboratoria Przyszłości”.

Przy naszym Samorządzie Uczniowskim działa Szkolna Rada Wolontariatu, dlatego z zaangażowaniem podejmujemy różne działania o charakterze charytatywnym i wolontariackim, m. in. kwestowanie na rzecz Wodzisławskiego Ośrodka Rehabilitacji i Terapii Dzieci i Młodzieży, Szlachetną Paczkę, „Górę Grosza”, Świąteczne Kartki Dobroczynne – edycja wielkanocna i bożonarodzeniowa, ONKOMikołaj, ONKOZajączek, „ZbieramTo w szkole”, „Szkoło Pomóż i Ty”, zbiórka karmy dla zwierząt ze schronisk. Od dwóch lat uczestniczymy też w programie „Akcja Menstruacja w Twojej szkole”, dzięki któremu na początku roku szkolnego zostajemy zaopatrzeni w zapas środków higienicznych na cały rok. W toalecie dla dziewcząt umieszczony jest specjalny dyspenser na te środki. Mamy swoją gazetkę, na której zawieszamy ważne informacje, ogłoszenia oraz ciekawe cytaty.

Z łezką w oku będziemy w tym roku opuszczać szeregi Samorządu Uczniowskiego (ponieważ kończymy VIII klasę), ale jesteśmy przekonane, że nasi następcy godnie nas zastąpią, będą czerpać z naszych pomysłów, ale też wprowadzą wiele nowości.

Julka, Madzia, Karolina i p. mgr Marta Cieślik
– opiekun Samorządu Uczniowskiego w Szkole Podstawowej im. św. Kazimierza w Mszanie

Michalina Gardzielik

PRAWO PASCALA w modelach naukowych

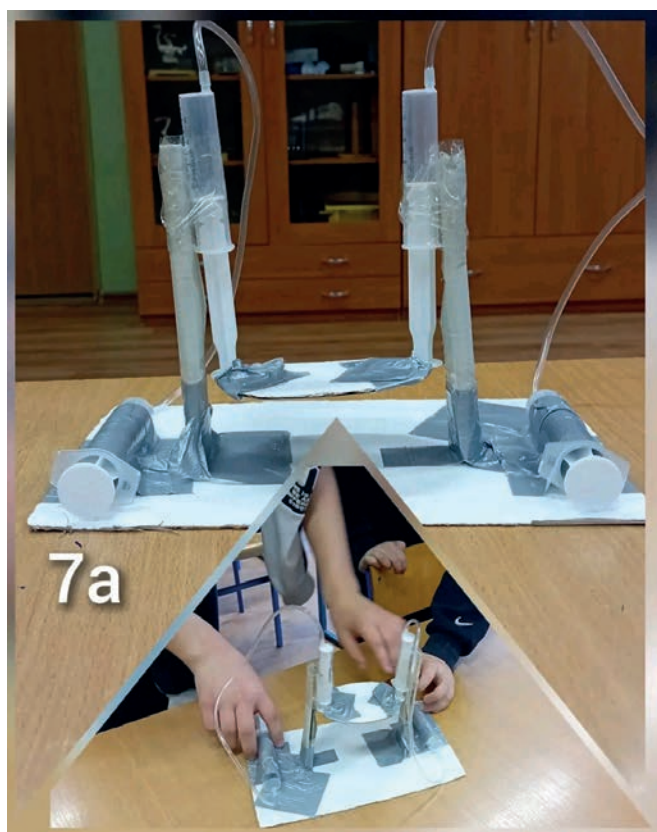
Wszyscy jesteśmy przyzwyczajeni do dobrodziejstw, z których korzystamy codziennie, nie zastanawiając się nad tym, skąd je mamy, np. łodzie podwodne, satelity czy samochody.

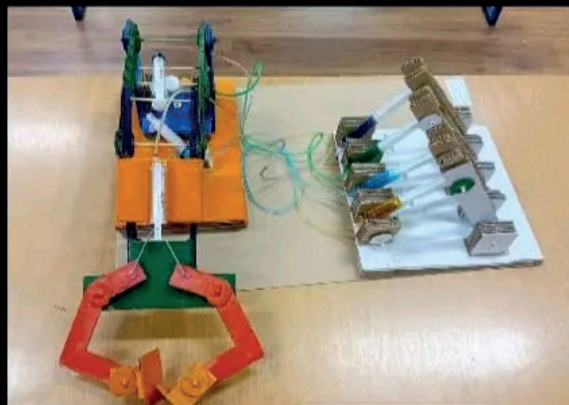
Przeprowadzenie eksperymentów jest nieodłącznym elementem lekcji fizyki. Uczeń lepiej rozumie poruszane treści, kiedy są przedstawiane za pomocą doświadczeń czy modeli naukowych. Omawiając poszczególne treści, wynikające z podstawy programowej z fizyki, warto poświęcić uwagę i czas na samodzielne wykonywanie modeli naukowych z zastosowaniem praw i zasad, które są poruszane na danej lekcji.

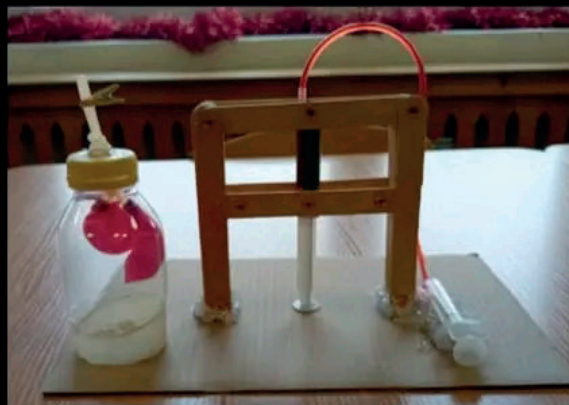
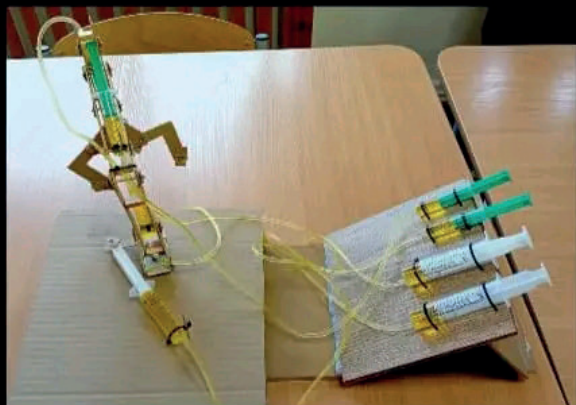
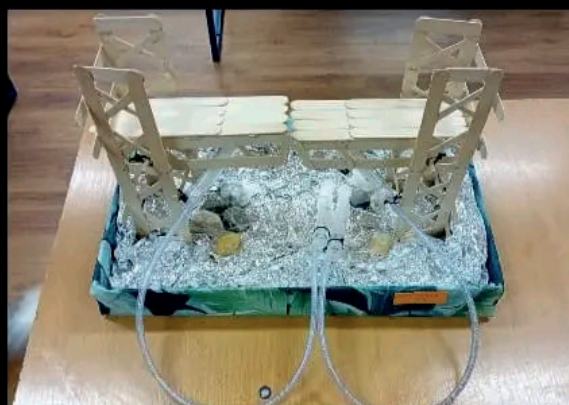
W ramach realizacji tematów z fizyki związanych z ciśnieniem hydrostatycznym i atmosferycznym uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1 im. Marii Skłodowskiej-Curie oraz Szkoły Podstawowej nr 16 im. Adama Dzika w Wodzisławiu Śląskim wykonali urządzenia hydrauliczne, opierające swoje działanie na prawie Pascala. Mówi ono, że nacisk wywierany z zewnątrz na ciecz lub gaz powoduje jednakowy wzrost ciśnienia w całej objętości cieczy lub gazu. Dzięki temu prawu wiemy, że możemy zwiększyć ciśnienie nawet małym naciskiem na jedną część cieczy, co wywoła znaczący efekt w całym układzie. Bazując na tej wiedzy, uczniowie zamienili się w konstruktorów urządzeń hydraulicznych takich jak: mosty, podnośniki czy żurawie. Wykorzystali w swo-

ich pracach drewniane patyczki, strzykawki, wężyki plastikowe, kartony oraz klej, a także materiały plastyczne do nadania estetycznego wyglądu swoim modelom. Własne prototypy naukowe uczniowie budowali, działając zgodnie z instrukcją w wersji papierowej przygotowaną przez nauczyciela lub posiłkując się filmem instruktażowym wyszukany w sieci – jednak nie zawsze w języku polskim, co dodatkowo utrudniało im pracę, ale też rozwijało słownictwo obcojęzyczne. Precyzyjne wykonanie poszczególnych części urządzeń hydraulicznych prowadziło często do potrzeby zamiany niektórych materiałów – uczniowie udoskonalali swoje prace czy działanie modeli wg własnych pomysłów i wniosków, modyfikując załączoną instrukcję czy wskazówki z filmów. Budowanie modeli naukowych łączy ze sobą technikę, inżynierię, matematykę, fizykę i sztukę, a takie działanie wyzwala w uczniach twórczą kreatywność oraz krytyczne myślenie.

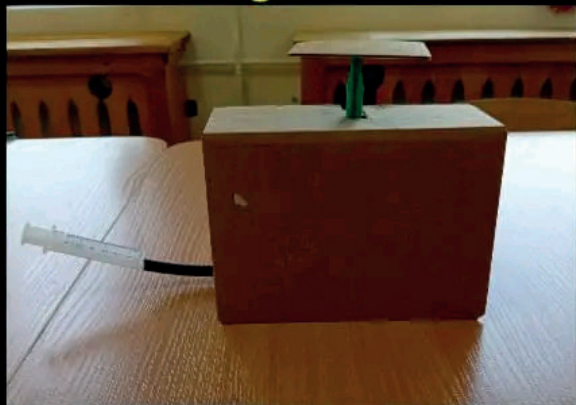

PRAWO PASCALA

URZĄDZENIA HYDRAULICZNE

Młodzi konstruktorzy dostrzegli też zastosowanie prawa Pascala w biologicznych czynnościach: podczas oddychania, tworząc model płuc lub podczas dojenia krowy – prezentując jednorazowo tę czynność na przygotowanym modelu. Kreatywne konstruowanie, praca z instrukcją lub filmem instruk-

tażowym, praca w parach, prezentowanie modeli na forum klasy wzmacnia poczucie wartości u uczniów oraz rozwija ich wiedzę techniczną, a dzięki połączeniu teorii z praktyką, mogą przekonać się, jak ważna jest umiejętność wykorzystania wiedzy w twórczych pomysłach funkcjonujących w prawdziwym świecie.

PRAWO PASCALA 7b

Prace uczniów można podziwiać w Wojewódzkiej Pedagogicznej Bibliotece w Rybniku.

Artykuł dedykuję Pani Sylwii Krause w podziękowaniu za inspirację, motywację oraz wsparcie w mojej pracy dydaktycznej.

mgr Michalina Gardzielik

– nauczycielka matematyki i fizyki w Szkole Podstawowej nr 1 im. Marii Skłodowskiej-Curie oraz w Szkole Podstawowej nr 16 im. Adama Dzika w Wodzisławiu Śląskim (zdjęcia są własnością autorki artykułu)

Katarzyna Potyra

STWÓRZ I ZOBACZ NAUKĘ! Pomysł na kreatywność uczniów

W naszej szkole ponadpodstawowej, w V Liceum Ogólnokształcącym im. Jerzego Kukuczki w Rybniku, prowadzimy zajęcia z różnymi grupami i uczniami z różnym potencjałem możliwości intelektualnych i poznawczych. Oddziały są zróżnicowane, dlatego zastanawiałam się, jak uatrakcyjnić i zarazem ułatwić proces uczenia się, a także jak uaktywnić każdego ucznia.

Pomyślałam na lekcjach biologii o działaniach manualnych, wręcz artystycznych, które pomogłyby w realizacji celu dydaktycznego. Jednym z takich działań, w którym wdrożyłam ten pomysł, była budowa i funkcjonowanie komórki. Wydawałoby się, że budowa komórki nie jest skomplikowana. Jednak dla części uczniów naukowa terminologia struktur komórkowych i procesów, za które odpowiadają, nie jest taka prosta. Brzmi dziwnie, może nawet „kosmicznie”, np. mitochondrium, retikulum ednoplazmatyczne czy Aparat Golgiego – cóż to za nazwy?! Pomyślałam, że po zapoznaniu uczniów z budową komórek różnych typów (bakteryjna, grzybowa, roślinna, zwierzęca) i porównaniu ich ze sobą podczas zajęć lekcyjnych, zadam ciekawe zadanie domowe. Zadanie, które ułatwi zapamiętanie terminologii związanej z tym tematem, jej utrwalenie, a zarazem będzie zabawą rozwijającą kreatywność i zdolności manualne. Poprosiłam, aby każdy uczeń wybrał sobie typ komórki (niektórzy losowali) i zrobił jej model 3D. Ważne, żeby to nie był rysunek, tylko model. Można go było wykonać z dowolnych materiałów i mógł być dowolnych rozmiarów. Uczniowie nie mieli żadnych ograniczeń. Model należało przynieść do szkoły, więc nie obawiałam się, że ktoś przyniesie coś naprawdę ogromnego. :) Dodatkowym zadaniem było opisanie modeli, aby młodzi biolodzy umieli wskazać oraz nazwać, co jest czym w ich modelu komórki. Miałam wątpliwości, czy to zadanie nie jest zbyt dziecinne – dobre dla uczniów z „podstawówki”. Z moich

doświadczeń pracy w szkole podstawowej, kiedy to zaproponowałam podobne zadanie, wynikało, że uczniowie potrafią przygotować naprawdę ciekawe prace. Niestety, nie wszystkie były wykonane samodzielnie i trudno było stwierdzić, ile wkładu pracy było samego ucznia, a ile wykonali rodzice, więc czasami zastanawiałam się, komu wystawiam ocenę :) Jedno jest pewne – już wtedy zorientowałam się, że zadanie wspomagało proces uczenia – pomagało wyobrazić sobie komórkę i przekonywało uczniów, że nie jest czymś płaskim, martwym, „podręcznikowym”. Wiedziałam, że uczniowi szkoły ponadpodstawowej rodzic nie będzie pomagał w pracy domowej, w tworzeniu komórki, więc liczyłam na stuprocentowe zaangażowanie w projekt twórczy. Liczyłam na kreatywność, pomysłowość w doborze materiałów i sposobie przedstawienia poszczególnych struktur wybranej komórki. Nie przeliczyłam się! Uczniowie zrobili wspaniałe modele. Wybrali różne techniki i materiały (papier, styropian, tektura, koraliki, gąbki, plastelinę, fragmenty jakichś zabawek itp.). Prace w większości ukazały ich twórczy potencjał, a nieraz i artystyczne zdolności. Poza tym, jak się coś samemu robi, to się pamięta. Uczniowie pytani o poszczególne elementy budowy komórki, bo każdy miał je wskazać i nazwać, wiedzieli i prawidłowo stosowali terminologię biologiczną.

Wartością dodaną tych działań była wystawa prac uczniów na szkolnym korytarzu. Czuli się dodatkowo docenieni, bo wszyscy mogli podziwiać ich dzieła. Miło było patrzeć, jak młodszy uczniowie ze szkoły podstawowej wchodzącej w skład naszego zespołu, zatrzymywali się i z zaciekawieniem przyglądali się komórkowym modelom, czytali opisy i przy okazji poznawały budowę komórek. Wyszło z tego nie tylko „2 w 1”, a „3 w 1”!

Drugim takim artystycznym działaniem był projekt dla klasy trzeciej liceum, w której programie pojawia się tematyka ochrony przyrody. Uczniowie mieli za zadanie zapoznać się z losowo wybranym parkiem

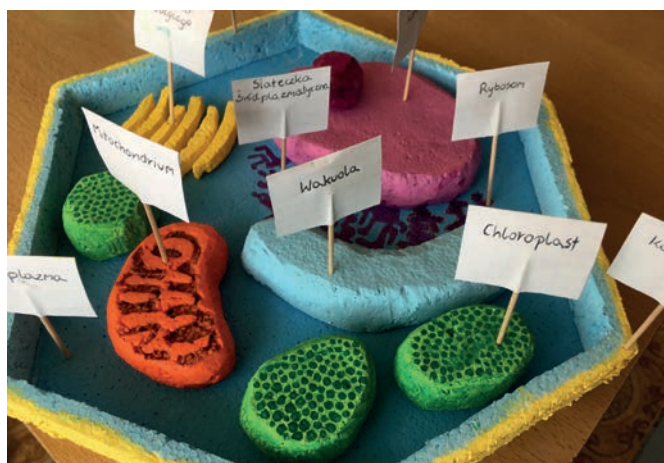

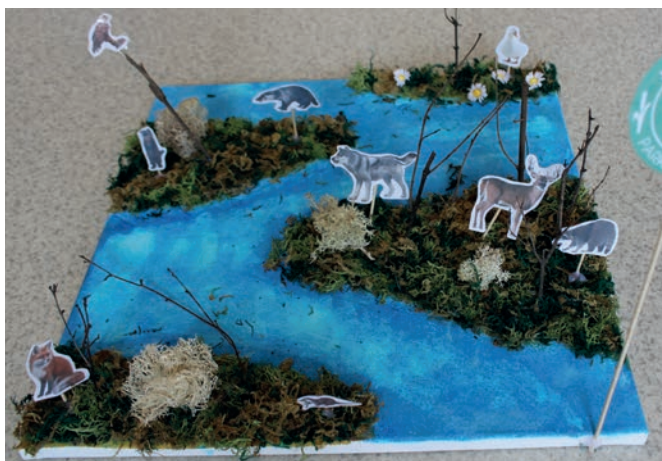
narodowym. Następnie na podstawie zdobytych informacji mieli zaprojektować i wykonać model/makiety parku narodowego, tak, by ująć charakterystyczne cechy danego parku – osobliwości, florę, faunę itp. W wyznaczonym terminie uczniowie przynieśli swoje prace i prezentowali je, opowiadając o „swoim” parku. Tym sposobem wszystkie Polskie Parki Narodowe zostały przez uczniów zwizualizowane i poznane.

Również w tym projekcie młodzież wykazała się nie tylko pomysłowością, ale także poczuciem estetyki i starannością wykonania. Mam nadzieję, że ta twórcza praca była nie tylko zadaniem, które trzeba zrobić na ocenę, ale też formą zabawy i nauką zarazem. Oczywiście, prace zagościły na naszej szkolnej wystawie.

Opisane działania miały miejsce rok temu. W tym roku też czekam na piękne makiety parków narodowych. Jestem bardzo ciekawa pomysłów i sposobu wykonania zadania. Wiem, że uczniowie mnie czymś zachwycą, zadziwią i ponownie utwierdzą w przekonaniu, że warto dać im szansę na uwolnienie swojej kreatywności.

Zapraszam na wystawę :)

(Zdjęcia autorstwa p. Katarzyny Potyra)

mgr Katarzyna Potyra

– nauczycielka biologii w Zespole Szkół 3 w Rybniku

Anna Hetman

DIAGNOZA NA MIARĘ DZIECKA

W dynamicznym środowisku edukacyjnym, w którym każde dziecko jest unikalnym wszechświatem, tradycyjne metody diagnozy często okazują się niewystarczające. Standardowe testy i kwestionariusze, choć użyteczne, mogą nie uchwycić pełnego obrazu ucznia, zwłaszcza w kontekście jego codziennych interakcji i zachowań. Właśnie tu, w codziennym szkolnym zgiełku, tkwi niewyczerpane źródło wiedzy o dziecku.

Obserwacja jako klucz do zrozumienia

Dogłębna obserwacja, prowadzona w naturalnym środowisku ucznia, staje się nieocenionym narzędziem diagnostycznym. Nauczyciel, będący uważnym obserwatorem, może dostrzec subtelne sygnały, które umykają standardowym testom. Obserwacja w klasie, na przerwie, podczas zajęć

dodatkowych, a nawet w trakcie nieformalnych rozmów, pozwala na zebranie bogatego materiału o funkcjonowaniu dziecka.

Co obserwować?

- **Interakcje społeczne:** Jak dziecko wchodzi w relacje z rówieśnikami i nauczycielami? Czy jest otwarte, czy wycofane? Czy potrafi współpracować?
- **Zachowania w sytuacjach trudnych:** Jak reaguje na stres, frustrację, porażkę? Czy wykazuje agresję, apatię, czy konstruktywnie rozwiązuje problemy?
- **Koncentracja i uwaga:** Jak długo dziecko potrafi skupić się na zadaniu? Czy łatwo się rozprasza? Czy wykazuje nadmierną ruchliwość?
- **Styl uczenia się:** Jakie metody pracy są dla niego najbardziej efektywne? Czy jest wzrokowcem, słuchowcem, czy kinestetykiem?
- **Komunikacja:** Jak dziecko wyraża swoje myśli i uczucia? Czy ma trudności z artykulacją, rozumieniem mowy, czy płynnością wypowiedzi?
- **Motywacja i zaangażowanie:** Czy dziecko wykazuje zainteresowanie nauką? Czy jest zmotywowane do wysiłku? Czy unika trudnych zadań?

Korzyści z dogłębnej obserwacji

- Obserwacja pozwala na dostosowanie diagnozy do specyficznych potrzeb i możliwości dziecka.
- Uważna obserwacja dnia codziennego dziecka może ujawnić problemy zanim staną się poważne, a których nie da się zauważyć podczas testów.
- Obserwacja dostarcza informacji niezbędnych do opracowania indywidualnego programu wsparcia.

Zebrane dane należy analizować w kontekście indywidualnej historii dziecka, jego środowiska rodzinnego i rówieśniczego. Nauczyciel, współpracując z pedagogiem, psychologiem i rodzicami, może stworzyć holistyczny obraz ucznia, uwzględniający jego mocne strony i obszary wymagające wsparcia. Obserwacja wymaga czasu, cierpliwości i umiejętności zapisu obserwowanych zachowań. Nauczyciel musi być świadomy swoich uprzedzeń i unikać pochopnych wniosków. Ważne jest również, aby obserwacja była prowadzona w sposób etyczny, z poszanowaniem godności i prywatności dziecka. Dogłębna obserwacja, prowadzona w naturalnym środowisku ucznia, stanowi nieocenione narzędzie diagnostyczne. Pozwala na stworzenie holistycznego obrazu dziecka, uwzględniającego jego mocne strony i obszary wymagające wsparcia. W połączeniu z innymi metodami diagnostycznymi, obserwacja może przyczynić się do lepszego zrozumienia ucznia i zaplanowania skutecznej interwencji edukacyjnej.

Przykład właściwego zapisu z obserwacji dziecka

Imię i nazwisko dziecka: Jan Kowalski

Data obserwacji: 1 stycznia 2030

Miejsce obserwacji: Klasa, zajęcia lekcyjne, przerwa

Opis obserwacji:

Zajęcia lekcyjne:

- Podczas czytania poleceń z tablicy Jaś często mruży oczy i pochyla się w stronę tablicy.
- W trakcie słuchania instrukcji nauczyciela Jaś często prosi o powtórzenie lub wyjaśnienie.
- Podczas wykonywania zadań pisemnych często popełnia błędy w przepisywaniu, pomija litery lub sylaby.

- Podczas pracy w grupie często rozgląda się i prosi o dodatkowe wyjaśnienia.
- Dziecko często wierci się na krześle, bawi się długopisem lub ołówkiem, rozgląda się po klasie.
- Zadania wykonuje wolniej niż rówieśnicy.
- Podczas odpowiedzi ustnych robi długie pauzy.
- Nie rozróżnia podobnie brzmiących słów, np. kośa – koza, Tom – dom, wzór – dwór.
- Zapomniał, o co przed chwilą prosił nauczyciel.
- Często prosi o dodatkowe wyjaśnienia zadań.
- Nie zapamiętał podanych przez nauczyciela sekwencji słuchowej i ruchowej.
- Pismo Jasia jest bardzo nieczytelne, a nacisk na kartkę bardzo mocny, litery przebijają na trzecią stronę zeszytu.

Przerwa:

- Jaś podczas głośnych zabaw siedzi z dala i obserwuje.
- W kontaktach z rówieśnikami jest milczący i tylko raz zabrał głos na przerwie.
- Kiedy kolega zapytał, co sądzi o sprawie, nad którą dyskutowali, Jaś wzruszył ramionami i odpowiedział: nie wiem.
- Na przerwie Jaś często odchodzi od grupy rówieśników.

Ogólne:

- Jaś zwykle dwa, trzy razy w tygodniu skarży się na bóle głowy lub zmęczenie.
- Po zajęciach sprawia wrażenie zmęczonego, idzie ze spuszczone głową i nie chce rozmawiać z kolegami.
- Na jego ławce są porzucane przybory i książki.
- Na każdej lekcji Jaś po poleceniu nauczyciela otwiera i odkłada książkę.

Przykład nieprawidłowego zapisu z obserwacji dziecka

Imię i nazwisko dziecka: Jan Kowalski

Data obserwacji: 1 stycznia 2030

Miejsce obserwacji: Klasa, zajęcia lekcyjne, przerwa

Opis obserwacji:**Zajęcia lekcyjne:**

- Dziecko jest notorycznie rozkojarzone i nie potrafi się skupić na lekcji.
- Wyraźnie widać, że nie rozumie poleceń i jest kompletnie zagubione.

- Jego prace pisemne są pełne błędów i niedbałe, co świadczy o braku staranności.
- W grupie jest bezradne i nie potrafi współpracować z innymi.
- Ciągłe się wierci i przeszkadza innym, co jest irytujące.
- Wykonuje zadania ślamazarnie, jakby robiło to na złość.
- Częste pytania o powtórzenie zadań świadczą o jego opieszałości.
- Odpowiedzi ustne są chaotyczne i świadczą o braku wiedzy.
- Ma problemy z pamięcią, co jest alarmujące.
- Jego ciągłe dopytywanie staje się męczące.
- Duże problemy z pamięcią są niepokojące.
- Píše bardzo niestarannie i niedbale.

Przerwa:

- Jest aspołeczny i nie lubi ludzi.
- Jest nieśmiały i wycofany.
- Nie potrafi rozmawiać z rówieśnikami.
- Izoluje się, bo jest dziwny.
- Ciągłe się kłóci i jest agresywny.

Ogólne:

- Dziecko symuluje bóle głowy, żeby uniknąć nauki.
- Jest wiecznie zmęczone.
- Jest rozkojarzone i nieuważne.
- Nie potrafi się zorganizować i jest leniwe.
- Odkłada zadania na później, bo jest nieodpowiedzialne.
- Dziecko jest leniwe, nieuważne i sprawia wrażenie, że nie chce się uczyć.
- Zachowuje się, jakby miało problemy emocjonalne.
- Jego zachowanie jest destrukcyjne dla klasy.

Dlaczego ta obserwacja jest zła?

- Zawiera oceny i interpretacje, które są subiektywne i mogą być krzywdzące dla dziecka.
- Używa negatywnych i obraźliwych określeń.
- Nie opisuje faktów, tylko wyciąga wnioski.
- Nie bierze pod uwagę kontekstu i indywidualnych potrzeb dziecka.
- Może prowadzić do błędnych wniosków i nieodpowiednich działań.

mgr Anna Hetman

– p.o. Wicedyrektora RODN i IP „WOM” Rybnik
(zdjęcia do artykułu wygenerowała AI)

Anna Hetman

TERAPIA DZIECKA: Skupmy się na objawach, nie na etykietach

W labiryncie dziecięcego rozwoju, w którym każdy zakątek umysłu kryje unikalną historię, diagnozy stają się mapami, mającymi pomóc w nawigacji. Lecz te mapy, choć precyzyjne, często ukazują jedynie fragment krajobrazu. Autyzm, ADHD, CAPD (Central Auditory Processing Disorders, czyli Zaburzenia Przetwarzania Słuchowego)/APD (Auditory Processing Disorder), afazja to etykiety, które choć przydatne, nie oddają pełnego spektrum doświadczeń dziecka.

Wyobraźmy sobie dziecko, które niczym zagubiony wędrowiec, błądzi w labiryncie dźwięków. Słyszy słowa, lecz ich sens umyka, niczym cień w mroku. Czy to CAPD/APD, kiedy to szumy i trzaski zagłuszają melodię mowy? A może autyzm, w którym świat dźwięków przytłacza, niczym burza sensoryczna? A może to afazja, kiedy słowa, niczym potłuczone lustra, odbijają się w zniekształconej formie? Inne dziecko, niczym samotny żeglarz, dryfuje po morzu relacji społecznych. Nie rozumie subtelnych gestów, ironii, metafor. Czy to zespół Aspergera,

w którym umysł niczym precyzyjny instrument, analizuje świat, lecz gubi się w emocjonalnym chaosie? A może autyzm, którego interakcje społeczne przypominają obcy język, niezrozumiały i nieprzystępny? A co z dzieckiem, które niczym roztrzepany motyl, przeskakuje ze zadania na zadanie, nie potrafiąc skupić uwagi? Czy to ADHD, w którym umysł, niczym wiatr, porywa myśli i emocje? A może zaburzenia lękowe, kiedy lęk, niczym cień, paraliżuje koncentrację? W tej krainie neurorozwoju granice między zaburzeniami zacierają się, więc kluczowe jest spojrzenie na dziecko jako na unikalną istotę. Niech terapeuta stanie się niczym ogrodnik, który z troską pielęgnuje każdy kwiat, niezależnie od jego nazwy. Niech skupi się na objawach, niczym na liściach i płatkach, które zdradzają tajemnice rośliny.

Niech terapeuta niczym rzeźbiarz, modeluje terapię, dostosowując ją do indywidualnych potrzeb dziecka. Niech wykorzysta różnorodne narzędzia, niczym dłuta i młotki, aby pomóc dziecku odnaleźć harmonię w swoim umyśle.

Niech rodzice i nauczyciele staną się niczym przewodnicy, którzy wspierają dziecko w jego podróży przez krainę neurorozwoju. Niech razem z terapeutą, niczym zespół odkrywców, wspólnie odkrywają mocne strony dziecka i pomagają mu pokonać trudności. W tej krainie, gdzie etykiety tracą na znaczeniu, a indywidualność dziecka staje się najważniejsza, terapia nabiera nowego wymiaru. Staje się podróżą, w której dziecko, niczym bohater, odkrywa swój potencjał i odnajduje swoje miejsce w świecie.

W dzisiejszym świecie, w którym świadomość rodziców dziecka jest coraz większa, a diagnozy zaburzeń rozwojowych stają się coraz powszechniejsze, łatwo jest skupić się na etykietach: autyzm, zespół Aspergera, afazja, dysleksja, CAPD, ADHD. Jednak w terapii dziecka najważniejsze jest coś innego – dogłębne zrozumienie jego indywidualnych objawów i trudności.

Dlaczego „etykieta” to nie wszystko?

- **Bo** każde dziecko jest inne, nawet w obrębie tej samej diagnozy. Objawy mogą się różnić nasileniem i formą. Skupienie się na etykiecie może prowadzić do uogólnień i pomijania jego indywidualnych potrzeb.
- **Bo** często u dzieci występuje wiele zaburzeń jednocześnie. Skupienie się na jednej diagnozie może zaniedbać inne, równie ważne obszary.
- **Bo** etykieta może prowadzić do stygmatyzacji i negatywnego postrzegania dziecka przez otoczenie.
- **Bo** nie istnieje jedna skuteczna terapia, która pasuje do każdego dziecka z daną diagnozą. Skuteczna terapia opiera się na indywidualnym planie, uwzględniającym specyficzne objawy i trudności występujące w danej chwili u dziecka.

Co jest kluczowe w terapii?

Dogłębna analiza objawów:

- Obserwacja zachowań dziecka w różnych sytuacjach.
- Wywiady z rodzicami, nauczycielami i innymi specjalistami.
- Testy dostępne dla nauczyciela/wychowawcy.
- Specjalistyczne badania diagnostyczne.

Identyfikacja trudności:

- Określenie, w jakich obszarach dziecko ma największe problemy (np. komunikacja, integracja sensoryczna, funkcje wykonawcze, sfera poznawcza).
- Zrozumienie, jak te trudności wpływają na codzienne funkcjonowanie dziecka.

Indywidualny plan terapii:

- Opracowanie spersonalizowanego planu terapii, uwzględniającego specyficzne objawy i trudności dziecka.
- Wykorzystanie różnych metod terapeutycznych.
- Współpraca z rodzicami i nauczycielami w celu zapewnienia spójności terapii.

Minimalizacja trudności i eliminacja zaburzeń:

- Skupienie się na rozwijaniu umiejętności, które pomogą dziecku radzić sobie z trudnościami.
- Praca nad eliminacją zaburzeń, które utrudniają funkcjonowanie dziecka.
- Monitorowanie postępów i dostosowywanie terapii w razie potrzeby.

Współpraca z rodzicami i nauczycielami:

- Środowisko, w którym wychowuje się dziecko, ma ogromny wpływ na jego rozwój i funkcjonowanie.
- Rodzice i nauczyciele odgrywają kluczową rolę w terapii dziecka. Ich wiedza i obserwacje są cenne dla terapeuty.
- Współpraca z rodzicami i nauczycielami jest niezbędna do zapewnienia spójności i ciągłości terapii w różnych środowiskach dziecka.

Znaczenie wczesnej interwencji:

- Wczesna interwencja terapeutyczna jest kluczowa dla minimalizowania negatywnego wpływu zaburzeń rozwojowych na funkcjonowanie dziecka.
- Im wcześniej dziecko otrzyma odpowiednią terapię, tym większe są szanse na poprawę jego funkcjonowania i jakości życia.

Przykłady

Wiele objawów może występować w różnych zaburzeniach rozwojowych, co podkreśla potrzebę indywidualnego podejścia do terapii.

Trudności w komunikacji:

- **Autyzm:** Problemy z komunikacją werbalną i niewerbalną, trudności w rozumieniu emocji innych osób.

- **Afazja:** Zaburzenia mowy spowodowane uszkodzeniem mózgu, trudności w rozumieniu i wyrażaniu mowy.
- **Centralne zaburzenia przetwarzania słuchowego (CAPD/APD):** Trudności w rozumieniu mowy, szczególnie w hałasie, problemy z zapamiętywaniem informacji słuchowych.
- **Zespół Aspergera:** Trudności w komunikacji społecznej, problemy z rozumieniem ironii i metafor.

Trudności w koncentracji i uwadze:

- **ADHD:** Nadmierna ruchliwość, impulsywność, problemy z koncentracją uwagi.
- **CAPD/APD:** Trudności w skupieniu uwagi na dźwiękach, szczególnie w hałaśliwym otoczeniu.
- **Zaburzenia lękowe:** Lęk może utrudniać koncentrację i skupienie uwagi.
- **Autyzm:** Skupienie na wąskim zakresie zainteresowań, co może utrudniać koncentrację na innych zadaniach.

Trudności w integracji sensorycznej:

- **Autyzm:** Nadwrażliwość lub niedowrażliwienie na bodźce sensoryczne słuchowe, wzrokowe, dotykowe, smakowe i węchowe.
- **CAPD/APD:** Trudności w rozpoznawaniu lokalizacji i różnicowaniu dźwięków, nadwrażliwość na dźwięki, trudności z przetwarzaniem informacji słuchowych.
- **Zaburzenia integracji sensorycznej (SID):** Trudności w przetwarzaniu i integrowaniu informacji zmysłowych.
- **ADHD:** Nadmierna reaktywność na bodźce sensoryczne, poszukiwanie silnych wrażeń.

Trudności w relacjach społecznych:

- **Autyzm:** Trudności w nawiązywaniu i utrzymywaniu relacji społecznych, problemy z rozumieniem norm społecznych.
- **Zespół Aspergera:** Trudności w rozumieniu subtelności społecznych, problemy z empatią.
- **Zaburzenia lękowe:** Lęk społeczny może utrudniać nawiązywanie kontaktów z innymi.
- **ADHD:** Impulsywność i nadmierna aktywność mogą utrudniać interakcje społeczne.

Trudności w nauce:

- **Dysleksja:** Trudności w czytaniu i pisaniu.
- **Dysgrafia:** Trudności w pisaniu.
- **Dyskalkulia:** Trudności w matematyce.
- **CAPD/APD:** Trudności w nauce wynikające z problemów z przetwarzaniem informacji słuchowych.
- **ADHD:** Trudności w nauce wynikające z problemów z koncentracją i impulsywnością.
- **Autyzm:** Trudności w nauce wynikające z problemów z komunikacją i integracją sensoryczną.

Te przykłady pokazują, jak ważne jest dokładne zbadanie objawów i trudności dziecka, a nie tylko przypisywanie ich do konkretnego zaburzenia. Skupienie się na objawach i trudnościach dziecka, a nie na etykiecie diagnostycznej, pozwala na bardziej efektywną i spersonalizowaną terapię. Takie podejście uwzględnia indywidualne potrzeby dziecka, jego mocne strony i kontekst środowiskowy, co prowadzi do lepszych wyników terapii i poprawy jakości życia dziecka.

mgr Anna Hetman

– p.o. Wicedyrektora RODN i IP „WOM” Rybnik
(zdjęcia do artykułu wygenerowała AI)

Patrycja Muras

INTELIGENTNE WSPARCIE W NAUCE C++ – jak sztuczna inteligencja rewolucjonizuje edukację programistyczną

Nowoczesne podejście do nauki C++

Czy nauka programowania musi być trudna i nużąca? Dzięki nowoczesnym technologiom opartym na sztucznej inteligencji (SI), proces dydaktyczny może stać się bardziej efektywny, interaktywny i dostosowany do indywidualnych potrzeb uczniów. W mojej pracy pedagogicznej wprowadzam innowacyjne podejście do nauczania C++, wykorzystując SI jako inteligentnego asystenta, który wspiera uczniów na każdym etapie nauki.

W ramach innowacji pedagogicznej, którą wdrożyłam w Zespole Szkół Budowlanych w Rybniku w klasach pierwszej oraz drugiej w zawodzie technik programista, testuję wykorzystanie sztucznej inteligencji w nauczaniu programowania przez okres trzech miesięcy. Celem tej innowacji jest sprawdzenie, jak nowoczesne narzędzia AI mogą realnie wpłynąć na jakość i skuteczność nauczania języka C++.

Sztuczna inteligencja jako pomocnik w nauce

Tradycyjne metody nauczania programowania często opierają się na książkach, wykładach i ćwiczeniach praktycznych. Niestety, wielu uczniów

napotyka bariery związane z trudnym językiem podręczników, skomplikowaną składnią oraz błędami, które są trudne do zrozumienia dla początkujących. Tutaj z pomocą przychodzi sztuczna inteligencja – narzędzia takie jak chatboty edukacyjne, generatory kodu oraz inteligentne systemy analizy błędów mogą znacznie ułatwić proces nauki.

Jak to działa na moich lekcjach?

Na zajęciach korzystam z zestawu narzędzi opartych na SI, które wspierają uczniów zarówno w pracy samodzielnej, jak i w trakcie lekcji z nauczycielem. Oto kilka metod, które wdrożyłam w ramach dwumiesięcznej innowacji:

1. Interaktywny asystent ChatGPT

Uczniowie mogą korzystać z modelu językowego, który tłumaczy zawiłości składni C++, analizuje zadania i pomaga debugować kod. ChatGPT pełni funkcję „inteligentnego korepetytora”, z którym można rozmawiać w języku naturalnym.

2. Automatyczna analiza kodu i odpowiedzi

Przy użyciu platform takich jak Copilot czy Codeium, uczniowie otrzymują natychmiastową informację zwrotną o błędach składniowych i logicznych.

3. Generowanie przykładów i zadań

Wspólnie z uczniami korzystamy z generatorów kodu (np. Code Generator AI), które tworzą przykładowe rozwiązania na podstawie zadanego problemu.

4. Adaptacyjne ścieżki nauki

Tworzę dla uczniów spersonalizowane zestawy zadań, które rozwijają konkretne umiejętności. Narzędzia SI analizują tempo pracy, poziom trudności i typowe błędy.

5. Kreatywne projekty programistyczne z AI

Uczniowie realizują małe projekty, korzystając z odpowiedzi SI i ucząc się przy tym oceny poprawności kodu.

INTELIGENTNE WSPARCIE W NAUCE C++

jak sztuczna inteligencja rewolucjonizuje edukację programistyczną

(Grafika wygenerowana przez SI)

Osiągnięte efekty

Już po dwóch miesiącach prowadzenia zajęć z wykorzystaniem SI widać wyraźne rezultaty:

- **Wzrost samodzielności uczniów** – ponad 70% uczniów deklaruje, że potrafi samodzielnie znaleźć i poprawić błędy w swoim kodzie dzięki wsparciu narzędzi SI.
- **Lepsze wyniki w ocenach semestralnych** – średnia ocen z programowania wzrosła w porównaniu do poprzedniego semestru.
- **Szybsze tempo nauki, większe zaangażowanie, oraz rozwój myślenia krytycznego** – to kolejne zalety zauważone w krótkim czasie trwania innowacji.

Korzyści z wdrożenia SI w edukacji

Integracja sztucznej inteligencji w nauczanie C++ przynosi wiele korzyści, takich jak indywidualizacja nauki, większa motywacja, automatyczna analiza błędów i redukcja stresu.

Wyzwania i przyszłość edukacji programistycznej

Choć innowacja trwa dopiero dwa miesiące, już teraz obserwuję konieczność nauczania uczniów krytycznego podejścia do generowanych odpowiedzi oraz adaptowania narzędzi do różnych poziomów zaawansowania.

Podsumowanie

Moja innowacja pedagogiczna – *Inteligentne wsparcie w nauce C++* – pokazuje, że dzięki nowym narzędziom możemy zmienić sposób, w jaki uczymy się programowania, czyniąc ten proces bardziej efektywnym i przyjaznym dla ucznia. To przyszłość edukacji, w której nauczyciel i sztuczna inteligencja działają razem, by rozwijać umiejętności programistyczne nowego pokolenia.

mgr Patrycja Muras

– nauczycielka przedmiotów zawodowych informatycznych w Zespole Szkół Budowlanych w Rybniku

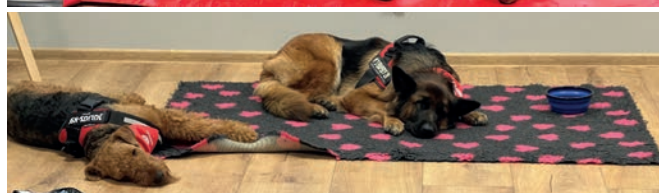
Jerzy Maduzia, Beata Szołtysek, Jolanta Grzesiak

„POMÓŻ! URATUJ PSIAKA” – kiedy technologia łączy się z empatią

Czy wiesz, co zrobić, gdy znajdziesz na ulicy rannego psa? Większość z nas chce pomóc, ale nie wie, jak. Projekt „Pomóż! Uratuj Psiaka” powstał właśnie po to, by to zmienić – i robi to z rozmachem. To nie tylko techniczne innowacje ratujące życie czworonogom, ale też szeroko zakrojona akcja społeczno-edukacyjna. Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej „WOM” Rybnik jest jedną z instytucji edukacyjnych, która wspiera działania młodych uczniów: Emilki i jej rodzeństwa, którzy z pasją i wielkim zaangażowaniem edukują różne grupy społeczne i uświadamiają na temat opieki nad zwierzętami.

W ramach projektu prowadzone są warsztaty z pierwszej pomocy przedweterynaryjnej – praktyczne, przystępne i co najważniejsze – inkluzywne, bo z tłumaczeniem na Polski Język Migowy (PJM). Dzięki temu również osoby niesłyszące mogą aktywnie uczestniczyć, ćwiczyć, dyskutować i zdobywać realne umiejętności ratowania psiego życia. Uczestnicy warsztatów uczą się m.in. jak sprawdzić oddech u psa, jak zatamować krwawienie czy wykonać masaż serca. Dodatkowo poznają zasady działania **specjalnej aplikacji**, która krok po kroku pomaga udzielić pomocy w nagłych przypadkach. Ale to nie koniec. Projekt zostaje zauważony przez stacje radiowe i telewizje w naszym kraju. Przed kilkoma dniami był prezentowany na antenie programu *Pytanie na śniadanie* w TVP2.

To dopiero początek. Już wkrótce opowiemy więcej o technologicznych rozwiązaniach, które zmieniają oblicze pomocy zwierzętom – i o ludziach, którzy za nimi stoją. Bo pomagać można na wiele sposobów – ale najważniejsze to zacząć!

mgr Jerzy Maduzia, mgr Beata Szołtysek

– nauczyciele-konsultanci RODN i IP „WOM” w Rybniku

mgr Jolanta Grzesiak

– wicedyrektor RODN i IP „WOM” w Rybniku

Anna Krzyżanowska

ENCYKLOPEDIA NATCHNIENIA!

Każdy nadchodzący rok kalendarzowy przynosi edukacji propozycje zainspirowania się sylwetkami wielkich ludzi, wydarzeniami lub zagadnieniami.

Ich ustanowienie na mocy decyzji Sejmu, Senatu RP czy Sejmiku Wojewódzkiego (podobnie jak priorytety MEN wyznaczające podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa)

stawia ośrodki kultury i nauki (w tym szkoły i przedszkola) przed zadaniem organizacji inicjatyw opartych o osiągnięcia Patronów Roku, podkreślających ich znaczenie dla nauki, kultury czy gospodarki państwa.

Zwrócenie uwagi właśnie na te postaci ma zazwyczaj związek z okrągłą rocznicą ich urodzin, śmierci lub znaczących osiągnięć (przyznania Nagrody Nobla, zdobycia pierwszego medalu igrzysk olimpijskich czy ukoronowania na króla Polski).

Upamiętniane wydarzenia honorują obecność Polaków i wpływ ich osiągnięć na przemiany dokonujące się w kraju i na całym świecie. Rok Polskich Olimpijczyków, Rok Edukacji Ekonomicznej czy Rok Milenium Koronacji Pierwszych Królów Polski mogą wprowadzić element refleksyjny do naszej obecnej codzienności. Warto się nad nim pochylić, szukając ciekawych wątków i inspiracji dla siebie, a w dalszej perspektywie także dla naszych uczniów.

Zródło: East News

Ola
jako
Wiśława
Szymborska

foto: Dominika Mogielnicka

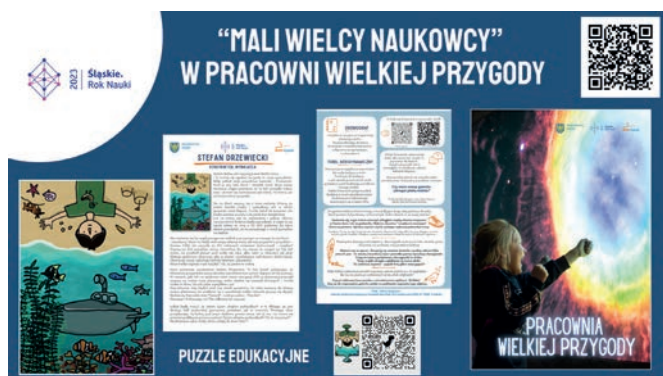
Spoglądając na pojawiającą się co roku listę Patronów z perspektywy nauczyciela wychowania przedszkolnego, zastanawiam się, które z postaci czy wydarzeń mogą stać się inspiracją dla najmłodszych. W jakim zakresie niesione przez nie treści można przełożyć na aktywności na poziomie rozwojowym małego dziecka, stosownie do założeń podstawy programowej wychowania przedszkolnego? Czy to w ogóle możliwe?

Jeśli przyjrzyć się uważnie działalności konsultantów RODN i IP „WOM” w Rybniku, dostrzec można starania ukierunkowane na opracowanie gotowych propozycji do pracy z dziećmi i uczniami na różnych etapach edukacji. Gra planszowa „W kolejce po zawody” opracowana w Roku Rzemiosła czy publikacja „Pracownia Wielkiej Przygody” wraz z zestawem puzzli i kart „Mali Wielcy Naukowcy” zainicjowana w Roku Nauki oraz towarzyszące im konferencje czy szkolenia, są konkretnym wsparciem dla nauczycieli. W naszej ocenie warto uważnie obserwować kalendarz wydarzeń szkoleniowych proponowanych przez nasz rybnicki WOM, tym bardziej, że wspomniane materiały można otrzymać lub pobrać bezpłatnie.

Wybór konkretnej postaci z grona Patronów, a następnie ukierunkowanie prac do wybranych aspektów ich działalności wydaje się niełatwym zadaniem. Tymczasem bez względu na to, czy inspiracją jest Maria Konopnicka, Stanisław Lem czy całe grono polskich Noblistów lub Naukowców, kierując się pedagogiczną intuicją i wyobraźnią, jesteśmy w stanie

przełożyć wybrane fakty z ich życiorysu czy wycinki twórczości na konkretne i ciekawe zadania, nawet dla najmłodszych dzieci i uczniów. To oczywiste, że na potrzeby pracy z dziećmi do eksplorowanych postaci należy podejść wybiórczo, dyskretnie selekcyjując zdarzenia, które dzieci nie są jeszcze w stanie przyjąć i zrozumieć osadzając je w kontekstach historyczno-kulturowych.

Czasem trzeba sporej wyobraźni i prawdziwego natchnienia, ale warto spróbować. Jak mawiał Witold Lutosławski, jeden z Patronów 2024 roku – „natchnienie nie nawiedza leni”...

Pracując nad konkretną osobą czy zagadnieniem, staram się wyszukać takie ciekawostki, które dzieci z zainteresowaniem mogłyby przełożyć na język matematyki czy sztuki, ekspresję ruchową i język werbalny. Gotowość słownikowo-pojęciowa małego dziecka wydaje się przecież nie mieć granic – chętnie poznaje nowe wyrazy i odkrywa ich warstwę znaczeniową, szczególnie gdy proces ten odbywa się w klimacie zabawy. Tym bardziej, gdy przemawiają do dzieci konkretne osoby – przez swoje sukcesy i słabości, siłę pokonywania trudnych sytuacji i dążenia do szczęśliwej chwili, gdy można cieszyć oczy i serce wynikiem swojej pracy. To swoisty przekład intersemiotyczny, nabywanie poczucia sprawstwa i rozwijanie własnej tożsamości w oparciu o język kultury i historii. Dzieci są na to niezwykle otwarte. Są gotowe.

To my dorośli myślimy często, że temat niesiony przez postać czy zdarzenie jest zbyt poważny, zbyt trudny, wielowątkowy. Ale przecież matematykę pozwalamy dzieciom odkrywać krok po kroku, ucząc je dodawać i odejmować na konkretach i zbiorach zastępczych przed pierwiastkowaniem i określaniem wartości bezwzględnej. Najmłodsi nie rozumieją zjawiska inflacji, ale bezcennym jest doświadczanie wartości i pochodzenia pieniądza w domowym bud-

żecie. Dopiero nabywają sprawności w stanie na jednej nodze czy poruszania się krokiem odstawno-dostawnym, ale to nie wyklucza eksplorowania tematu olimpiady czy paralimpiady!

W wyobraźni i dzięki zachowanym fotografiom jesteśmy w pracowni malarza i z pomocą konserwatorów Muzeum Narodowego w Warszawie znajdujemy w szufladzie sztalugi zaschnięte tubki po farbach. Badamy je, poznając niezwykle odcienie, a potem językiem dziecka próbujemy nadać im własne, niezwykłe nazwy – *biała pustka*, *wschodowy*, *oponiasty czarny*, *zielony świeży gekon*? Dlaczego nie?

Czarująca jest dziecięca percepcja obrazów, postrzeganie detali, interpretacja treści czy autorskie propozycje sztafażu – dorysowywanie elementów tak, by „nie było na nich nudy”...

Link: <https://bit.ly/WOMencyklopedia>

Zaczynamy przygodę pod rękę z opowiadaniem „Jak to ze Inem było” – stanowiącym wyzwanie dla słownictwa współczesnego kilkulatka, ale gdy siemie Iniane ląduje w naszych dłoniach, a potem w żółtym, zachodzimy w głowę, co począć, jeśli nagle przemieni się w złoto (jak przekonuje nas w książce pewien starszy mędrzec). I nagle znajdujemy się w Egipcie (to znaczy nadal jesteśmy w przedszkolu, ale właśnie owijamy się Inem, jak egipskie mumie), albo projektujemy ubrania – szkicując je ołówkami na płótnie. Zastanawiamy się, jakich elementów ich codziennego życia dawniej nie było (papier, pralka, samoloty, sklepy i zapałki), czego nie było i co z tego wynika...

Link: <https://bit.ly/WOMkonopnicka>

Futurystyczne wizje pisarza i język jego literatury są poza dziecięcym zasięgiem rozumowania.

Za to bezgraniczne i zbieżne są ścieżki wyobraźni o nieznanym przestrzeniach i odległej przyszłości! Kto, jak nie dziecko wykreuje w dłoniach nowe wizje światów i planet, zbuduje skomplikowane i funkcjonalne maszyny, łącząc ze sobą karton i kilka śrubek, a wszystkiemu nada zaskakujące nazwy? Z zaangażowaniem zaprogramuje roboty (niepozorne ozoboty na przykład) i wypuści je na eksplorację kosmosu!

Link: <https://bit.ly/ozobotylem>

Rok Polskich Olimpijczyków obchodzony w 2024 roku niósł nie mniej inspirujących możliwości, niż dyscyplin sportowych obejmuje nowożytna olimpiada! Ile można by rozmawiać o sylwetkach olimpijczyków minionego stulecia, ich osiągnięciach sportowych i postawach życiowych! Interesujące wydają się nazwy dyscyplin olimpijskich i akcesoriów niezbędnych do ich uprawiania, tym bardziej, jeśli wziąć pod uwagę językową różnorodność tego wydarzenia. Niezmiernie ciekawe są wątki historyczno-geograficzne powiązane z miejscami rozgrywania igrzysk i krajami uczestniczącymi, a nawet zagadnienie galowych i sportowych strojów poszczególnych reprezentacji i dyscyplin...

Nowo przygotowany zestaw materiałów edukacyjnych „Laury dla Polski” obejmujący publikację ze słownictwem wybranych dyscyplin sportowych w ośmiu językach oraz grę typu Dobble z rysunkami akcesoriów sportowych nawiązuje do tematyki olimpijskiej, ale sięga znacznie dalej. To ciekawy zasób szczególnie dla nauczycieli języków obcych i nauczycieli wychowania fizycznego. Może zainteresować i zaangażować do zabawy każdego, od dzieci w przedszkolach po uczniów szkół ponadpodstawowych. Z zaangażowaniem grają w „Laury” także dorośli!

Więcej o tej propozycji w artykule „Laury dla Polski” w tym numerze Dialogu Edukacyjnego.

W podróż poślubną ze swym mężem Pierre oraz w codzienną drogę do laboratorium i na uczelnię wybierała się na rowerze. Bez kapelusza na głowie! Jako mała dziewczynka, na wakacjach u wujka Boguckiego, wraz z kuzynostwem bawiła się w berka, łowiła ryby i sprawnie kręciła hula-hopem.

Troska o aktywność fizyczną sprzyjającą sprawności intelektualnej jest nie mniej aktualna dziś, niż sto lat temu. I nietrudno sobie wyobrazić, jak wzorując się na wybitnej naukowczyni, organizujemy małą wycieczkę rowerową z udziałem dzieci i rodziców, grę w berka czy zawody w kręceniu hula-hop. Te ostatnie, na przekór zwyczajom i przeszłości – w kapeluszach! Link: <https://bit.ly/maliwielcy>

W Regionalnym Ośrodku Doskonalenia konsultanci i doradcy metodyczni starają się wychodzić naprzeciw potrzebom uczniów różnych etapów edukacji, proponując wydarzenia i materiały wspierające pracę nauczycieli.

Nie tylko CO, ale JAK podajemy naszym dzieciom i uczniom, ma przecież kluczowe znaczenie. Bez względu na to, co jest tematem wiodącym w kolejnych latach szkolnych, czy towarzyszą nam sportowcy, naukowcy, artyści czy poeci, nauczyciele mogą liczyć i na naszą pomysłowość i zaangażowanie. W poszukiwaniu inspiracji na Rok 2025, jubileuszowych zagadnień oraz sylwetek patronów kultury i sztuki, zapraszamy do śledzenia działalności naszego Ośrodka – jego strony internetowej (wraz z kalendarzem szkoleń) oraz profilu na Facebooku.

Anna Krzyżanowska

– nauczycielka-konsultantka RODN i IP „WOM” w Rybniku, nauczycielka wychowania przedszkolnego w Przedszkolu z Oddziałami Specjalnymi i Integracyjnymi nr 48 w Zabrze

Magdalena Kłosek-Mańka

„POZNAJEMY ZAWODY” – cykl spotkań przedszkolaków z przedstawicielami różnych zawodów

Od 21 do 28 marca 2025 roku w Przedszkolu nr 33 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 4 w Rybniku zorganizowano cykl 6 spotkań edukacyjnych z przedstawicielami różnych zawodów pod hasłem: „POZNAJEMY ZAWODY”. Przez 6 kolejnych dni przedszkolaki miały okazję poznawania interesujących ludzi i ich miejsc pracy oraz ciekawych zawodów.

Spotkania te były jednym z elementów prowadzonej w przedszkolu preorientacji zawodowej, a ich głównymi założeniami było:

- zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami,
- kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci oraz stymulowanie ich prozawodowych marzeń,
- przybliżenie dzieciom informacji na temat tego, czym na co dzień zajmują się ich rodzice i bliscy,
- wspieranie w odkrywaniu przez dzieci swoich predyspozycji i zainteresowań,
- integracja społeczności przedszkolnej.

Dzięki spotkaniom z przedstawicielami tych zawodów dzieci miały doskonałą okazję, aby poznać zawód:

- stewardessy i poczuć się jak prawdziwi podróżnicy, odkrywając tajemnice pracy w przestworzach,
- fizjoterapeuty, który pokazał różne techniki pracy i akcesoria, które wykorzystuje,
- fotografa pokazującego świat przez obiektyw aparatu i pozwalającego odkryć, jak można uchwycić piękno otaczającej rzeczywistości,
- adwokata, który uchylił rąbka tajemnicy tej ciekawej i bardzo odpowiedzialnej pracy,
- stomatologa przypominającego o konieczności prawidłowego mycia zębów oraz dbania o higienę jamy ustnej,
- leśnika, który przybliżył dzieciom tematy związane z tajemnicami lasu, ochrony przyrody i troski o najbliższe środowisko.

I dzień – STEWARDESSA

21 marca gościliśmy w przedszkolu panią Darię, która jest stewardessą. Podczas spotkania opowiedziała dzieciom o swojej fascynującej pracy i ciekawych lotach. Wychowankowie przedszkola dowiedziały się, czym zajmują się stewardessy i jak wygląda ich codzienna praca na pokładzie samolotu. Pani Daria zapoznała dzieci z zasadami bezpieczeństwa w czasie lotu, demonstrowała prawidłowe zapięcie pasów bezpieczeństwa, ubieranie kamizelki ratunkowej, czy też używanie maseczki tlenowej w razie potrzeby.

II dzień – FIZJOTERAPEUTA

W poniedziałek 24 marca nasze przedszkole odwiedził fizjoterapeuta, p. Mateusz, który opowiedział, na czym polega jego praca, zapoznał przedszkolaków z podstawowymi technikami masażu oraz pokazał

mnóstwo przyrządów, które są potrzebne w jego pracy. Dzieci dowiedziały się, w jaki sposób wspierają one pracę mięśni pacjenta i poszerzają zakres jego ruchów. Każdy z przedszkolaków miał okazję poćwiczyć pod okiem fachowca.

III dzień – FOTOGRAF

We wtorek 25 marca gościliśmy w przedszkolu panią fotograf, która przybliżyła nam charakter swojego zawodu oraz zapoznała z atrybutami zawodu fotografa. Pani Kinga zaprezentowała różne modele aparatów fotograficznych zarówno tych współczesnych, jak i zabytkowych. Opowiedziała, co jest potrzebne, aby zrobić zdjęcie, w jaki sposób można zrobić „dobre” zdjęcia oraz jakie rodzaje sesji pani

fotograf wykonuje w swoim studiu fotograficznym. Przedszkolaki mogły wcielić się zarówno w rolę fotografa jak i modela. Dzieci bardzo chętnie robiły sobie zdjęcia i jednogłośnie stwierdziły, że praca fotografa jest bardzo ciekawa i inspirująca.

IV dzień – ADWOKAT

W środę 26 marca mieliśmy przyjemność gościć w naszym przedszkolu panią adwokat. Pani Marzena przybliżyła nam ten zawód – kim jest, czym się zajmuje, gdzie pracuje i na czym polega jej praca oraz sprawy, jakimi na co dzień się zajmuje. Było to możliwe dzięki opowiadaniu o Misi Adwokatce, która pomagała leśnym zwierzętkom w rozwiązywaniu problemów i ważnych dla nich spraw. Bohaterka pokazała dzieciom, jak wygląda rozprawa w sądzie, opowiedziała, kim jest sędzia, świadek, pełnomocnik, a także wyjaśniła w bardzo przystępny sposób „fachowe” słownictwo. Na zakończenie zajęć każdy przedszkolak mógł przymierzyć prawdziwą tokę naszego gościa.

IV dzień – STOMATOLOG

27 marca w naszym przedszkolu odbyło się spotkanie dzieci ze stomatologiem — panią Edytą, która zapoznała przedszkolaki z zasadami właściwego szczotkowania zębów i dbania o higienę jamy ustnej. Dzieci dowiedziały się, jak należy posługiwać się szczoteczką, jakie ruchy wykonywać, aby jak najdokładniej czyścić zęby, jak długo myć zęby, aby było ono skuteczne oraz jak często zmieniać szczoteczkę do zębów. Pani doktor uwrażliwiła również dzieci na potrzebę jedzenia owoców i warzyw w różnej postaci, a ograniczenie spożywania słodczy.

Pokazała swój służbowy strój oraz sprzęt, który jest potrzebny w jej pracy. Przedszkolaki dowiedziały się wielu ciekawych informacji o drzewach, m.in. po co leśnicy mierzą drzewa, w jaki sposób się to robi, z jakimi chorobami zmagają się drzewa, co to jest szkółka drzewek i jak pielęgnuje się w niej sadzonki, jak wygląda cykl wzrostu drzewa oraz jak sadzonki w lesie zabezpieczane są przed leśnymi zwierzętami. Pani Paulina przybliżyła nam także wiedzę na temat owadów żyjących w naszych lasach.

Oprócz spotkań z przedstawicielami tych zawodów dzieci w czasie zajęć przedszkolnych wykonywały różne zadania związane z tematyką danego dnia, m.in. wykonywały prace plastyczne i plakaty, rozwiązywały krzyżówki, łamigłówki i zadania multimedialne, układały puzzle lub historyjki obrazkowe, odgrywały scenki teatralne, brały udział w zabawach tematycznych, itp.

Ewaluacją „tygodnia zawodów” było zorganizowanie dla przedszkolaków quizu dotyczącego poznanych profesji oraz związanych z nimi ciekawostek, a także wykonanie przez nauczycielki przedszkola gazetki tematycznej – relacji z każdego dnia spotkań z zaproszonymi gośćmi.

Dla dzieci był to bardzo intensywny, ale zarazem bardzo ciekawy tydzień. Poznały interesujące zawody, a także miały możliwość praktycznego doświadczania realiów pracy każdego z nich pod okiem fachowców. Prelekcje cieszyły się dużym zainteresowaniem dzieci. Przedszkolaki, na podstawie swoich obserwacji i spostrzeżeń, bardzo chętnie słuchały i wypowiadały się, a także wzbogaciły swój zasób słownictwa o nowe pojęcia charakterystyczne dla danego zawodu.

VI dzień – LEŚNIK

W piątek 28 marca przedszkolaki spotkały się z panią Pauliną, która pracuje jako leśnik. Nasz gość opowiedział, gdzie pracuje i czym się na co dzień zajmuje.

mgr Magdalena Kłosek-Mańka

– nauczyciel wychowania przedszkolnego
w Przedszkolu nr 33 w Zespole Szkolno-Przedszkolnym
nr 4 w Rybniku

Marta Foryciarz

LEKCJE JĘZYKA ANGIELSKIEGO w dobie czatu GPT, czyli mission impossible

Świat stoi przed nami otworem, a uczniowie mają możliwości, o jakich my mogliśmy pomarzyć, zasiadając w szkolnych ławkach. Znajomość języka angielskiego jest niezbędna do bezpiecznego podróżowania, zdobycia dobrej pracy, mało tego – jest nam przydatna także w codziennym życiu, do rozwijania swoich pasji, poznawania ciekawych ludzi, zaspokajania naszej naturalnej potrzeby informacji. Trzeba „tylko” umieć się porozumieć...

Zaskakujące niegdyś pytania uczniów o potrzebę wkuwania słówek stają się codziennością w pracy dydaktycznej. Młodzi często twierdzą, że współczesny linguabot „chat GPT” staje się odpowiedzią na wszystko, choć z drugiej strony, jak wynika z moich obserwacji, jednak odczuwają konieczność znajomości tego międzynarodowego języka oraz korzyści, jakie może dać płynna komunikacja. Co więcej, jestem przekonana, że większość – jeśli nie każdy,

chciałby mówić biegle po angielsku, jednak na drodze stoi bardzo prozaiczna przeszkoda, mianowicie, z jakichś powodów uczniowie nie potrafią się tego języka nauczyć. Często nie jest to kwestia lenistwa czy wygody, a narzędzi, metod czy form pracy wybieranych przez nauczycieli językowców, dla których dotarcie do współczesnego ucznia, zainteresowanie tematem, przekazanie wiedzy w sposób jasny i zrozumiały stanowi nie lada wyzwanie. Wymagania stawiane nauczycielom nie są niskie, wręcz pokusiłabym się o stwierdzenie, że aby im sprostać, trzeba się mocno „nagimnastykować”. Jestem nauczycielką pasjonatką z wieloletnim stażem pracy w szkole ponadpodstawowej. Głęboko wierzę, że wiele składowych wpływa na efekt naszego nauczania oraz na to, w jaki sposób przekazujemy wiedzę oraz, jak jest ona przyswajana. Jestem przekonana, że jesteśmy w stanie przekazać uczniom choć część naszego entuzjazmu, pokazać, co nas samych fascynuje w komunikatywnym posługiwaniu się językiem angielskim i jak bardzo jego znajomość może wpłynąć na poziom życia w przyszłości. Przebywając na co dzień z młodzieżą, mamy szansę zaszczerpić w niej językowego „bakcyła”, dlatego przybliżenie kilku stosowanych przeze mnie metod może stanie się inspiracją dla innych nauczycieli.

Przykłady z autopsji

Co innego, jak nie przykłady z własnego życia, własne doświadczenia są w stanie zainteresować uczniów? Opowiadanie realnych sytuacji (szczególnie tych z mojego pobytu za granicą) ma niesamowitą moc przyciągania. Uczniowie zaczynają zadawać pytania, dociekać, a my jako nauczyciele rozbudzamy w nich ciekawość, a także nadzieję na ich zagraniczne przygody. Pokazujemy, że ucząc ich, wiemy, o czym mówimy, że to nie czysta teoria, a przy okazji stajemy się bardziej „życiowi”.

Narzędzia TIK

Czy tego chcemy czy nie, mamy do czynienia z pokoleniem, które nie zna życia bez internetu, komputerów czy innych technologicznych gadżetów. Tekst przeczytany na ekranie smartfonu, tabletu czy komputera trafia do uczniów dużo skuteczniej

niż dokładnie ten sam tekst napisany na kartce papieru. Osobiście przestałam z tym walczyć, a raczej staram się wykorzystywać technologię w codziennej pracy z młodzieżą. YouTube, Padlet, projektor, prezentacje i quizy multimedialne to tylko niektóre z najskuteczniejszych narzędzi do pracy z młodzieżą. W ten sposób mówimy ich językiem, stajemy się zrozumiali, możemy ich zainteresować i przyciągnąć uwagę na dłużej.

Niecodzienne projekty

Tradycyjny sprawdzian czy kartkówka – dla uczniów „szału nie ma”. Oczywiście, ocenianie jest ważne, jednak oprócz tradycyjnych form sprawdzania wiedzy staram się wprowadzać te mniej standardowe. Nagrywanie kilkuminutowych filmików w języku angielskim jest chyba najbardziej lubiane przez moich uczniów. W pracy w zespołach wdramy bezdyskusyjną zasadę: każdy członek grupy musi wykazać się aktywnością w języku angielskim w podobnym stopniu.

Gry karciane, towarzyskie, planszówki

Uczniowie mocno angażują się także w gry typu *Taboo*, kiedy muszą odgadnąć konkretne słowo, zadając pytania bez użycia podanych wyrazów. Od czasu do czasu proszę uczniów, aby odegrali scenkę na zadany temat. Kilkuosobowe zespoły losują zagadnienie i po paru minutach przygotowań, często bardzo spontanicznie, wcielają się w podane osoby, symulując określone sytuacje.

Bez wątpienia szkoła stanowi ważną część życia młodego człowieka, a jego sukcesy i porażki mają kluczowy wpływ jego dalsze życie i rozwój. Jako nauczyciele powinniśmy pamiętać, że nasze zaangażowanie, zaplanowanie ciekawych lekcji i zajęć, a nade wszystko nasze dobre słowo, życzliwość i uwaga mogą rozbudzić coś, co sprawi, że naszym uczniom będzie chciało się chcieć.

mgr Marta Foryciarz

– nauczycielka j. angielskiego w Zespole Szkół Zawodowych nr 2 w Knurowie

INTERNETOWE CENTRUM INFORMACJI W RYBNIKU

W Internetowym Centrum Informacji Multimedialnej znajdują się 4 komputery i urządzenie wielofunkcyjne (drukarka i skaner). Korzystanie z Internetu i pakietu Microsoft Office jest bezpłatne.

CZYTELNICY

Z zasobów biblioteki korzystają nauczyciele, studenci oraz wszyscy zainteresowani problemami oświaty i kształcenia.

DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNO-METODYCZNA:

- promowanie edukacji czytelniczej, medialnej,
- wspieranie nauczycieli w realizacji ścieżek edukacyjnych,
- edukacja regionalna, europejska, ekologiczna.

DZIAŁALNOŚĆ INFORMACYJNO- -BIBLIOGRAFICZNA:

- opracowanie wykazów nowości, opracowanie zestawień bibliograficznych,
- przygotowanie wystaw tematycznych i okolicznościowych.

ZAPRASZAMY DO KORZYSTANIA ZE ZBIORÓW I OFERTY ORAZ WSPÓŁPRACY

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Rybniku

ul. Chrobrego 27
44-200 Rybnik
tel.: 32 422 20 59

e-mail: pbwrybnik@wom.edu.pl
www.wom.edu.pl/rybnik

Godziny otwarcia:

pon.-czw.: 8.00–18.00
pt.: 8.00–15.00
sob.: 9.00–13.00

RODN i IP „WOM” w RYBNIKU
44-200 Rybnik, ul. Parkowa 4a

tel.: 32 424 74 72
info@wom.edu.pl
www.wom.edu.pl